

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Daň z příjmů - porovnání daňového zatížení
vybraných subjektů**

**Income tax - comparison of the tax burden
of selected subjects**

Veronika Dobrá

Plzeň 2024.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Daň z příjmů - porovnání daňového zatížení vybraných subjektů“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne 5. 4. 2024

v. r. Veronika Dobrá

Zásady pro vypracování práce

1. Proveďte literární rešerši oblasti daně z příjmů fyzických a právnických osob.
2. Charakterizujte vybrané formy podnikání v ČR včetně kritérií ovlivňujících výběr právní formy podnikání.
3. Pomocí modelových příkladů vyhodnoťte daňové zatížení fyzických a právnických osob.
4. Na základě výsledků modelových příkladů proveďte komparaci daňového zatížení u zvolených daňových subjektů.
5. Vyhodnoťte a shrňte řešenou problematiku.

Studijní program

Podniková ekonomika a management

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala a vyjádřila vděčnost Ing. Marii Černé, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce, za cenné rady, věcné připomínky a vstřícnost při konzultacích.

Obsah

Úvod	6
1 Cíl a metodika práce.....	7
1.1 Cíl.....	7
1.2 Metodika	7
2 Úvod do daňové problematiky.....	8
2.1 Pojem daň.....	8
2.2 Funkce daní	9
2.3 Konstruktivní prvky daně	9
2.4 Daňový systém České republiky	10
3 Charakteristika právních forem podnikání	11
3.1 Podnikání fyzických osob	11
3.2 Podnikání právnických osob	12
4 Daň z příjmů.....	14
4.1 Daň z příjmů fyzických osob (DPFO)	14
4.2 Daň z příjmů právnických osob (DPPO)	20
5 Stanovení daňové povinnosti.....	22
5.1 Daňová povinnost u fyzických osob	22
5.1.1 Daň z příjmů osoby samostatně výdělečně činné	23
5.1.2 Pojistné.....	24
5.2 Daňová povinnost u právnických osob	25
6 Změny v roce 2024	27
7 Zhodnocení daňového zatížení vybraného subjektu.....	29
7.1 Podmínky pro modelové příklady	29
7.2 Modelové příklady s částkou 800 000 Kč.....	32

7.2.1	Osoba samostatně výdělečně činná.....	32
7.2.2	Společnost s ručením omezeným.....	36
7.2.3	Komparace a vyhodnocení.....	37
7.3	Modelové příklady s částkou 3 600 000 Kč.....	39
7.3.1	Osoba samostatně výdělečně činná.....	39
7.3.2	Společnost s ručením omezeným.....	43
7.3.3	Komparace a vyhodnocení.....	44
8	Změny v roce 2024	46
8.1	Modelové příklady s částkou 3 600 000 Kč.....	46
8.1.1	Osoba samostatně výdělečně činná.....	46
8.1.2	Společnost s ručením omezeným.....	50
8.1.3	Komparace a vyhodnocení.....	52
9	Vyhodnocení modelových příkladů.....	53
	Závěr	56
	Seznam použitých zdrojů	58
	Seznam zkratk	60
	Seznam tabulek	61
	Seznam obrázků.....	63
	Seznam příloh.....	64
	Přílohy	
	Abstrakt	
	Abstract	

Úvod

Daňová problematika má vliv na každého, a proto daň z příjmů patří mezi jeden z nejaktuálnějších problémů ekonomického sektoru. Tato problematika má vliv především na jednotlivce, který chce podnikat a přemýšlí, jakou formu podnikání zvolit.

Daňový systém je klíčovým nástrojem státu. Stát využívá tento systém k financování svých veřejných výdajů a také na podporu ekonomického rozvoje země. Veškeré příjmy plynou do veřejných rozpočtů.

Cílem této bakalářské práce, Daň z příjmů – porovnání daňového zatížení vybraných subjektů, bude provést s využitím modelových příkladů a analýzy legislativy v oblasti daně z příjmů komparaci daňového zatížení u zvolených daňových subjektů, konkrétně osoby samostatně výdělečně činné a společnosti s ručením omezeným.

Bakalářská práce bude rozdělena do dvou částí. V první části, teoretické, budou na základě literární rešerše odborných zdrojů charakterizovány prvky, funkce daní a daňový systém České republiky. Dále zde budou definovány jednotlivé formy podnikání. Poslední kapitola v teoretické části bude prezentovat změny týkající se daně z příjmů fyzických i právnických osob, které nabyly účinnosti od 1. 1. 2024.

V další části, praktické, budou uplatněny informace z části teoretické a informace ze zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Aby bylo dosaženo stanoveného cíle, bude aplikován výpočet daně z příjmů fyzických i právnických osob. V této části bude dále komparováno daňové zatížení a také disponibilní příjem vybraných subjektů. Komparace proběhne na základě výpočtu, který bude vysvětlen v rámci modelových příkladů.

1 Cíl a metodika práce

1.1 Cíl

Cílem této bakalářské práce, Daň z příjmů – porovnání daňového zatížení vybraných subjektů, bude provést s využitím modelových příkladů a analýzy legislativy v oblasti daně z příjmů komparaci daňového zatížení u zvolených daňových subjektů, konkrétně osoby samostatně výdělečně činné a společnosti s ručením omezeným.

K naplnění hlavního cíle budou stanoveny dílčí cíle práce, kterými budou:

- 1) Provedení literární rešerše odborných zdrojů, pro snazší pochopení praktické části. Teoretická část práce bude zaměřena na daně v České republice, konkrétně na daň z příjmů, budou definovány i jednotlivé formy podnikatelské činnosti a změny, které nabyly účinnosti k 1. 1. 2024.
- 2) Popis principu stanovení daňového zatížení a disponibilního příjmu u fyzických i právnických osob.

1.2 Metodika

Kvalifikační práce bude složena ze dvou částí, teoretické a praktické. V teoretické části bude využita metoda literární rešerše, konkrétně komparace literárních zdrojů, týkajících se daní obecně, dále jen daně z příjmů a forem podnikání. Informace pro teoretickou část bakalářské práce jsou čerpány z legislativy platné k 1. 1. 2023. Poslední kapitola v teoretické části bude prezentovat změny v oblasti daně z příjmů, které nabyly účinnosti od 1. 1. 2024.

Praktická část bude stanovena na základě teoretické části práce. Zde bude provedena analýza daňového zatížení vybraných forem podnikání. Tato část bude zaměřena na osobu samostatně výdělečně činnou a společnost s ručením omezeným. Daňové zatížení jednotlivých subjektů bude prezentováno na základě modelových příkladů. Následně bude využita metoda komparace, při které dojde k porovnání vypočteného daňového zatížení a disponibilního příjmu. V závěru práce bude využita metoda syntézy pro shrnutí výsledků a nalezení vhodné právní formy podnikání. Část modelových příkladů bude počítána dle platné legislativy k 1. 1. 2023, nicméně bude provedena i ukázka změn výpočtů, která nastává v souvislosti s vydáním vládního konsolidačního balíčku od 1. 1. 2024.

2 Úvod do daňové problematiky

Daně, když se řekne takové slovo, mnoho lidí si vybaví citát od Benjamína Franklina, který zní: „V tomto světě není nic jistého – kromě smrti a daní.“ Daně patří nejen v dnešní době k jednomu z nejvíce diskutovaných témat. Každý se s daněmi jistě již setkal jak v běžném, tak v profesním životě. Daně existovaly již v minulých stoletích především ve formě naturálních dávek, postupem času se tyto dávky přeměňovaly na peněžní platby panovníkovi. Na úvod této bakalářské práce budou vymezeny základní pojmy související s daněmi, které bude potřeba znát pro pochopení této problematiky.

2.1 Pojem daň

Na daň lze pohlížet z právního nebo ekonomického hlediska. Právní hledisko určuje daň jako platbu, která nese označení „daň“. Z ekonomického hlediska se mezi daně zahrnují všechny platby veřejnému sektoru, které splňují charakteristiky daňových příjmů. Představuje také nejdůležitější příjem veřejných rozpočtů.

„Daň je povinná, zákonem uložená platba, která plyne do veřejného rozpočtu. Je nenávratná, neekvivalentní a zpravidla neúčelová“ (Vančurová a kol., 2020, s. 9).

Mezi další charakteristiky daňových příjmů patří **zákonnost**, která znamená, že daně jsou vždy ukládány zákonem. **Nenávratnost** prezentuje situaci, kdy správně zaplacené daně stát nevrací, zde by mohl být příkladem přijatý úvěr, který musí být v určitém termínu splacen i s úroky. Patří sem také **neúčelovost**, která je viditelná pouze v případě, kdy není specifikován účel, na který se daň platí. **Neekvivalence** vyjadřuje, že za odvedenou daň není poskytnuto přímé ekvivalentní protiplnění. Příkladem neekvivalence je podíl, kterým jednotlivci přispívá do společných zdrojů. Ten nemá žádný vliv na to, v jaké míře se bude podílet na spotřebě veřejných statků (Maaytová a kol., 2015).

V některých případech u charakteristiky účelovosti a ekvivalence vznikají odchylky. Silniční daň je daň účelová, protože slouží především k úhradě opravy silnic a dálnic. V případě ekvivalence a zároveň účelovosti je otázkou zahrnutí pojistného mezi daňové příjmy, ty z právního pohledu daněmi nejsou, ale naopak z ekonomického ano.

Daňové příjmy se také člení z několika hledisek. Možný a nejznámější způsob prezentuje klasifikaci daní podle dopadu na poplatníka; předmětu zdanění; rozpočtového určení; charakteru veličiny; adresnosti; druhu sazby či progresu (Maaytová a kol., 2015).

2.2 Funkce daní

Daně mohou plnit mnoho funkcí veřejných financí. Podle Vančurové a Láchové (2019) mezi nejdůležitější funkce patří následující.

Fiskální funkce je považována za nejstarší funkci, její úkol spočívá v získávání financí do veřejných rozpočtů.

Alokační funkce prezentuje situaci, kdy daně slouží k financování veřejných statků. Prostřednictvím daní mohou být alokovány prostředky tam, kde si stát myslí, že je to potřeba. Příkladem takového jednání mohou být daňové úlevy.

(Re)distribuční funkce spravuje rozdělení důchodů stanovené podle tržních mechanismů. Zde jsou daně vhodným nástrojem pro zmírnění rozdílů v důchodech různých subjektů. Stát vybírá ve větší míře od bohatých a předává finanční prostředky ve formě transferů chudším (ProfiSpolečnosti.cz, 2023).

Stimulační funkci podle Černé a kol. (2021) je možné vysvětlit tak, že stát subjektům poskytuje různé formy daňových úspor, anebo je naopak vystavuje vyššímu zdanění, aby byl podpořen ekonomický růst. Pozitivní stimulací je využití daňových prázdnin (forma snížení daně konkrétní osobě za předpokladu, že splní určité podmínky), zvýhodnění rodičů s vyživovanými dětmi. Naopak negativní stimulace je uvalení daně na výrobky škodící životnímu prostředí nebo ohrožující zdraví.

Stabilizační funkce si klade za cíl omezit výkyvy ekonomického cyklu.

2.3 Konstrukční prvky daně

Základními konstrukčními prvky daně jsou skutečnosti, které mají vliv na to, jaké dopady bude mít daň na ekonomické subjekty. Podle Černé a kol. (2021) mezi základní daňové náležitosti patří následující.

Daňový subjekt je ten, kdo vstupuje do daňově-právního vztahu jako plátce nebo poplatník. Poplatníkem se označuje osoba, která nese daňové břemeno, tzn. jejíž příjem či majetek je podroben dani a má povinnost platit daň. Naopak plátce je definován jako osoba, která daň vypočítá, vybere a odvede příslušnému orgánu veřejné správy.

Předmět (objekt) daně je označován jako skutečnost, na základě které je daň vybírána. Příkladem může být majetek, u kterého je vybírána daň z nemovitých věcí; vozidlo, zde je vybírána silniční daň či příjem, kterého se týká daň z příjmů.

Základ daně je tvořen kvantifikovaným předmětem daně, který může být vyjádřen v měrných nebo peněžních jednotkách.

Sazba daně prezentuje podíl daně na daňovém základu. Tato sazba může být vyjádřena v % nebo v Kč.

Zdaňovací období je pravidelný časový interval, za který nebo na který se základ daně stanoví a daň vybírá. Nejčastěji to bývá kalendářní rok.

Rozpočtové určení představuje, kam putují daně, do jakého rozpočtu jsou určeny.

Správce daně je organizace, která daň vybírá a kontroluje. Mohou to být finanční úřady a orgány celní správy.

2.4 Daňový systém České republiky

Jak již bylo řečeno, daně jsou nejdůležitější, ale ne jedinou položkou veřejných příjmů. Vyskytují se zde i různé poplatky, emise státních cenných papírů atd.

Daňový systém prezentuje souhrn všech daní, které se na daném území vybírají a představuje nezbytný prostředek k materiální existenci státu (Dubšková Hrstková, 2022). Zahrnuje rovněž vztahy mezi jednotlivými daněmi a pravidla, podle kterých se daně vybírají. Daňovou soustavu České republiky tvoří daně přímé a nepřímé.

V celé Evropské unii hraje zdanění velmi specifickou roli vzhledem k prosazování čtyř svobod, kterými jsou volný pohyb zboží, služeb, osob a kapitálu (Boria, 2017).

1) Daně přímé

Přímé daně patří mezi základní druh daní, jsou velmi sledované a často využívané jako nástroj regulace. Mají však negativní účinky na nabídku práce a úspory. Bude-li poplatníkovi část pracovního důchodu odebrána ve formě daní, bude méně ochoten pracovat (Vančurová a kol., 2020).

2) Nepřímé daně

Nepřímé daně jsou zahrnuty v ceně zboží nebo služeb. U takového typu daní nelze jednoznačně určit, kdo je plátcem. Nicméně poplatníka určit jde, je to osoba, která si pořídí zboží či službu.

Příloha č. 1 prezentuje jednotlivé daně v České republice; způsob jejich třídění dle předmětu daně, rozpočtového určení a dopadu na poplatníka.

3 Charakteristika právních forem podnikání

Pro každého, kdo se rozhodne v České republice podnikat, je velmi zásadní otázkou, jakou právní formu podnikání si zvolit. Toto rozhodnutí ovlivní mnoho faktorů, ať už počáteční kapitál, legislativu či zdanění příjmů.

3.1 Podnikání fyzických osob

Tato forma podnikání patří v České republice mezi nejoblíbenější. Důvodů je mnoho, avšak hlavní důvod je ten, že se jedná o administrativně nejsnazší formu podnikání. K provozování živnosti musí podnikatel splnit všeobecné a zvláštní podmínky. Všeobecnými podmínkami jsou dosažení stanoveného věku, způsobilost k právním úkonům a bezúhonnost. Mezi zvláštní podmínky patří odborná nebo jiná způsobilost vyžadovaná živnostenským zákonem nebo jiným předpisem.

Podnikání

„Živností je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.“ (Zákon č. 455/1991 Sb., § 2).

Soustavnost prezentuje situaci, kdy je činnost vykonávána opakovaně. Fyzická osoba jedná **samostatně** v případě, že jedná osobně, zatímco právnická osoba jedná prostřednictvím statutárního orgánu. Právní úkony činí fyzická osoba pod svým **vlastním jménem** a příjmením, právnická osoba pod svým názvem. Činnost je vykonávána s úmyslem **dosažení zisku**.

Podnikatel

„Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele“ (Zákon č. 89/2012 Sb., § 420).

Druhy živností

Dle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání se živnosti dle požadavků na odbornou nebo jinou způsobilost dělí na:

1. Ohlašovací živnosti – vznikají a jsou provozovány na základě ohlášení:
 - Řemeslné – podmínka výuční list, maturita nebo diplom v oboru (hostinská činnost, zlatnictví, zednictví, ...).
 - Vázané – podmínka odborné způsobilosti stanovená přílohou živnostenského zákona (vedení účetnictví, provozování autoškol, ...).
 - Volné – zde není potřeba žádná odborná způsobilost.
2. Koncesované živnosti – mohou být provozovány až po udělení koncese. Koncese je zvláštní oprávnění k provozování živnosti, kterou uděluje živnostenský úřad. Koncese je udělována v případě činnosti taxislužeb, detektivních služeb (Taušl Procházková a kol., 2017).

Výhody a nevýhody spojené s podnikáním osoby samostatně výdělečně činné

Dle Bartůškové (2013) má provozování samostatné výdělečné činnosti své výhody i nevýhody. Výhodou je nižší zdanění; nižší náklady na začátek podnikání; snazší zahájení podnikání; snadné ukončení podnikání; není nutné vést účetnictví a není nutné povinně platit nemocenské pojištění. Naopak mezi nevýhody se řadí, že podnikatel ručí za závazky vzniklé podnikáním celým svým majetkem; podnikatel vystupuje při podnikání pod vlastním jménem; nelze čerpat zaměstnanecké benefity či nelze čerpat dávky za ošetřování člena rodiny.

3.2 Podnikání právnických osob

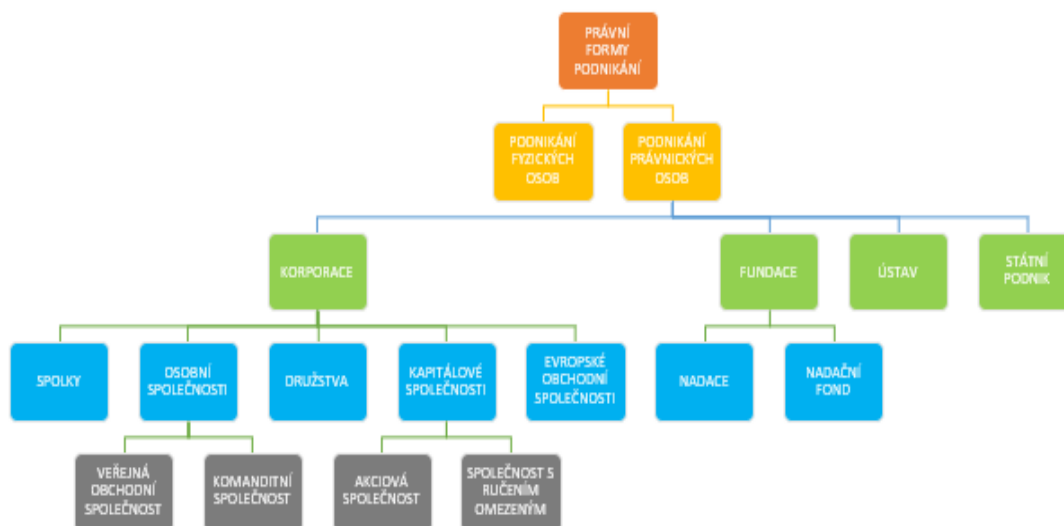
Další způsob podnikání je založení právnické osoby neboli obchodní korporace. Tato forma podnikání je velmi náročná na administrativu i kapitál podnikatele. Obr. 1 popisuje, jakým způsobem se větví jednotlivé právní formy podnikání.

Tato práce se bude orientovat především na společnost s ručením omezeným, neboť v praktické části budou prezentovány modelové příklady týkající se této korporace.

Každá osobní i kapitálová společnost má svá kritéria a specifika, která se týkají nároků na počáteční kapitál; minimálního počtu zakladatelů; rozsahu ručení; flexibility a mnoha dalších. V případě, že podnikatel zvolí právní formu, která mu nevyhovuje, může

ji změnit, vždy je však důležité zvážit výhody a nevýhody takové změny. Osobní i kapitálové společnosti vznikají ve dvou fázích, v první dochází k založení společnosti a ve druhé fázi ke vzniku. Dnem vzniku se rozumí den zápisu do obchodního rejstříku.

Obr. 1: Právní formy podnikání

Zdroj: vlastní zpracování dle Taušl Procházkové a kol. (2017, s. 41).

Společnost s ručením omezeným

Společnost s ručením omezeným patří mezi kapitálové společnosti, kde postačuje účast jedné osoby a kde společníkem může být jak fyzická, tak právnická osoba. V této společnosti společníci ručí společně a nerozdílně do výše nesplacených vkladů všech společníků podle stavu zapsaného v obchodním rejstříku. Společnost může být založena společenskou smlouvou nebo zakladatelskou listinou. Je zde povinnost vytvářet základní kapitál, který činí minimálně 1 Kč.

Nejvyšším orgánem společnosti s ručením omezeným je valná hromada, prostřednictvím které se společníci podílejí na rozhodování o důležitých záležitostech. Mezi tyto záležitosti se řadí změny výše základního kapitálu; zvolení či odvolání jednatele nebo členů dozorčí rady; schválení účetní závěrky či rozhodnutí o rozdělení zisku nebo úhradě ztráty. V postavení statutárního orgánu jsou jednatele. Dále je možné nepovinně zřídit dozorčí radu, která plní funkci kontrolního orgánu.

Každá osobní i kapitálová společnost má určité výhody a nevýhody, které jsou komparovány při výběru vhodné formy podnikání. Příloha č. 2 prezentuje srovnání jednotlivých typů společností.

4 Daň z příjmů

Daň z příjmů patří k nejsložitější dani, se kterou se lze setkat. Daněmi z příjmů se zabývá především zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále „ZDP“). Tento zákon člení daň z příjmů na daň z příjmů fyzických osob (dále „DPFO“) a daň z příjmů právnických osob (dále „DPPO“). Dále se k problematice daní vztahují také vyhlášky Ministerstva financí.

4.1 Daň z příjmů fyzických osob (DPFO)

Daň z příjmů fyzických osob je daň, která zatěžuje příjmy jednotlivců. Slouží k přerozdělování důchodů a zohledňuje způsobilost poplatníků.

Poplatníci daně

Za poplatníka daně je považována fyzická osoba, která má určitá práva a povinnosti. Poplatníci daně z příjmu fyzických osob jsou členěni na daňové rezidenty a daňové nerezidenty České republiky.

„Poplatníci jsou daňovými rezidenty České republiky, pokud mají na území České republiky bydliště nebo se zde obvykle zdržují. Daňoví rezidenti mají daňovou povinnost, která se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR, tak i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí“ (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, § 2).

Dle Markové (2023) daňoví nerezidenti (cizozemci) jsou poplatníci, kteří mají daňovou povinnost, která se vztahuje jen na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR.

Předmět daně

Předmět DPFO je tvořen veškerými peněžními i nepeněžními příjmy fyzických osob. Avšak existují i takové, které jsou od daně osvobozeny.

Dle Markové (2023) jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob:

- a) Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky § 6.
- b) Příjmy ze samostatné činnosti § 7.
- c) Příjmy z kapitálového majetku § 8.
- d) Příjmy z nájmu § 9.
- e) Ostatní příjmy § 10.

Předmětem daně naopak nejsou:

- a) Příjmy získané nabytím akcií, podílových listů.
- b) Úvěry a zápůjčky s výjimkou příjmů, které věřitel nabyl z vrácené zápůjčky a příjmu, který plyne poplatníkovi, který vede daňovou evidenci z eskontního úvěru.
- c) Příjmy z vypořádání společného jmění manželů.
- d) Příjmy získané převodem majetku mezi osobami blízkými v souvislosti s ukončením provozování zemědělské činnosti.
- e) Cestovní náhrady přijaté od zaměstnavatele (Marková, 2023).

Osvobození od daně

Osvobození od daně z příjmů fyzických osob je rozsáhlé. Z tohoto důvodu se nezdaňuje zhruba třetina všech příjmů, které jsou předmětem daně (Vančurová, 2021).

Osvobození od daně je vymezeno v § 4 ZDP a také v § 10 odst. 3 ZDP. Základní druhy příjmů osvobozené od daně z příjmů fyzických osob jsou například:

- Příjem v podobě ceny z veřejné soutěže, z reklamní či sportovní soutěže.
- Příjem v podobě stipendia ze státního rozpočtu.
- Dotace ze státního rozpočtu a rozpočtu obce.
- Výdělků z příležitostné činnosti nebo příležitostného nájmu, pokud jejich úhrn nepřesáhne u poplatníka ve zdaňovacím období 30 000 Kč.
- Výhry z loterie a tomboly, pokud výše výhry nepřesahuje 1 000 000 Kč (Marková, 2023).

Od daně jsou osvobozeny například příjmy získané ve formě dávky nebo služby důchodového pojištění, státní sociální podpory či všeobecného zdravotního pojištění. Vše s výjimkou pravidelně vyplácených důchodů a penzí, kde je od daně osvobozena nejvýše částka ve výši 36násobku minimální mzdy, která je platná k 1. lednu kalendářního roku (Marková, 2023).

Základ daně

„Základem daně je částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi ve zdaňovacím období přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. U poplatníka, kterému plynou ve zdaňovacím období souběžně dva nebo více druhů

příjmů, je základem daně součet dílčích základů daně.“ (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, § 5).

Základ daně z příjmů je základním prvkem použitým při výpočtu daňové povinnosti a vzniká součtem pěti složek. Tyto složky jsou označovány jako dílčí základy daně z příjmů fyzických osob.

Jednotlivé dílčí ZD:

– Příjmy ze závislé činnosti - § 6 ZDP

Dle § 6 ZDP jsou příjmy ze závislé činnosti definovány jako plnění v podobě příjmu ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního vztahu (i služebního nebo členského), kde je práce prováděna dle instrukcí toho, kdo příjem vyplácí. Součástí jsou i příjmy za práci člena družstva, společníka s. r. o., nebo komanditisty k. s. (Marková, 2023).

Tento dílčí základ daně nemůže být ponížěn o případnou ztrátu. Žádný jiný dílčí základ daně tento limit nemá.

– Příjmy ze samostatné činnosti - § 7 ZDP

„Příjmem ze samostatné činnosti, pokud nepatří do příjmů uvedených v § 6, je

- a) příjem ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- b) příjem ze živnostenského podnikání,
- c) příjem z jiného podnikání neuvedeného v písmenech a) a b), ke kterému je potřeba podnikatelské oprávnění,
- d) podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku.“ (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, § 7).

Dále je příjmem podle Markové (2023), příjem z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví; příjem z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku; příjem z výkonu nezávislého povolání.

U příjmů ze samostatné činnosti lze využít mnoho způsobů, jak stanovit základ daně:

- Paušální daň – lze platit měsíčně finančnímu úřadu jednu souhrnnou částku, která zahrnuje daň z příjmů + sociální pojištění + zdravotní pojištění.
- Paušální výdaje – zde se využívají výdaje ve výši 30 %, 40 %, 60 % či 80 %.
- Daňová evidence – uplatňování skutečných výdajů, které jsou vedeny v daňové evidenci.
- Účetnictví – lze vést dobrovolně či povinně (dáno zákonem).

– Příjmy z kapitálového majetku - § 8 ZDP

Příjmy z kapitálového majetku jsou například podíly na zisku obchodních společností a družstev, svěřeneckého fondu. Dále výnosy z úvěrů, které byly daným poplatníkem poskytnuty či například výnosy z vlastnictví směnky (Marková, 2023, s. 16).

Tento dílčí základ daně nemůže skončit v daňové ztrátě, ale může být snížen ztrátou z jiných druhů příjmů (Zralý, 2023).

– Příjmy z nájmu - § 9 ZDP

ZDP do této kategorie zahrnuje příjmy z nájmu nemovitých věcí nebo bytů a také příjmy z nájmu movitých věcí, kromě příležitostného nájmu (Marková, 2023).

„Základem daně (dílním základem daně) jsou příjmy uvedené v odstavci 1 snížené o výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení (§ 5 odst. 2).“ (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, § 9). Zde je možné docílit daňové ztráty.

– Ostatní příjmy - § 10 ZDP

„Ostatními příjmy, při kterých dochází ke zvýšení majetku, pokud nejde o příjmy podle § 6 až § 9, jsou zejména

- a) příjmy z příležitostných činností nebo z příležitostného nájmu movitých věcí, včetně příjmů ze zemědělské výroby a lesního a vodního hospodářství, které nejsou provozovány podnikatelem, a příjmů z provozu výroben elektřiny, ke kterému není vyžadována licence udělovaná Energetickým regulačním úřadem,
- b) příjmy z úplatného převodu
 1. nemovité věci,
 2. cenného papíru a
 3. jiné věci,
- c) příjmy z převodu účasti na společnosti s ručením omezeným, komanditisty na komanditní společnosti nebo z převodu družstevního podílu,
- d) příjmy ze zděděných práv z průmyslového a jiného duševního vlastnictví včetně práv autorských a práv příbuzných právu autorskému,
- e) přijaté výživné, důchody a obdobné opakující se požitky“ atd. (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, § 10).

Příloha č. 3 prezentuje celkový přehled výpočtů dílčích základů daně z příjmů fyzických osob.

Nezdanitelná část základu daně a položky odčitatelné od základu daně

Dle Markové (2023) lze od základu daně odečíst položky, pomocí kterých si je možné základ daně snížit. Je možné si odečíst hodnotu bezúplatného plnění poskytnutého daru, pokud hodnota ve zdaňovacím období přesáhne 2 % základu daně, anebo činí 1 000 Kč. V úhrnu lze odečíst nejvýše 30 % ze základu daně poskytnutých darů pro rok 2023. V případě bezúplatného darování krve je možnost si snížit základ daně o 3 000 Kč za každý odběr. Dále je možné od základu daně odečíst částku, která se rovná úrokům zaplaceným z hypotečních úvěrů a stavebních spoření za dané období. Úhrnná částka úroků, o které se snižuje základ daně, nesmí překročit 150 000 Kč.

„Od základu daně ve zdaňovacím období lze odečíst příspěvek v celkovém úhrnu nejvýše 24 000 Kč zaplacený poplatníkem na jeho

- a) penzijní připojištění se státním příspěvkem podle smlouvy o penzijním připojištění se státním příspěvkem uzavřené mezi poplatníkem a penzijní společností,
- b) penzijní pojištění podle smlouvy o penzijním pojištění uzavřené mezi poplatníkem a institucí penzijního pojištění nebo na základě jinak sjednané účasti poplatníka na penzijním pojištění u instituce penzijního pojištění, za podmínky, že byla sjednána výplata plnění z penzijního pojištění až po 60 kalendářních měsících a současně nejdříve v roce dosažení věku 60 let,
- c) doplňkové penzijní spoření podle smlouvy o doplňkovém penzijním spoření uzavřené mezi poplatníkem a penzijní společností.“ (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, § 15).

Sazba daně

„Sazba daně činí

- a) 15 % pro část základu daně do 48násobku průměrné mzdy a
- b) 23 % pro část základu daně přesahující 48násobek průměrné mzdy.“ (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, § 16).

Konkrétně pro rok 2023 činil 48násobek průměrné mzdy 161 296 Kč/měsíc.“ (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, § 16).

Slevy na dani

Poplatník si může uplatnit různé slevy na dani. V tomto případě dochází ke snížení vypočtené daňové povinnosti, nikoli základu daně.

Slevy, které snižují daňovou povinnost:

- Slevy na dani dle § 35, § 35a, § 35b, § 35ba.
- Sleva za umístění dítěte dle § 35bb.
- Daňové zvýhodnění dle § 35c.

Slevy na dani dle § 35, § 35a, § 35b, § 35ba

„Poplatníkům uvedeným v § 2 a 17 se daň za zdaňovací období, kterým je kalendářní rok, nebo za zdaňovací období kratší než nepřetržitě po sobě jdoucích dvanáct měsíců spadajících do kalendářního roku, anebo za část uvedených zdaňovacích období, za kterou se podává daňové přiznání, snižuje o

- a) částku 18 000 Kč za každého zaměstnance se zdravotním postižením,
- b) částku 60 000 Kč za každého zaměstnance s těžkým zdravotním postižením.“
(Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, § 35).

Základní sleva na poplatníka pro rok 2023 činí 30 840 Kč za rok. Poplatník také může využít slevu na manžela podle § 35ba zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, a to ve výši 24 840 Kč pro rok 2023. Avšak manžel musí s poplatníkem žít ve společné domácnosti a nesmí mít vlastní příjem přesahující za zdaňovací období 68 000 Kč.

Sleva za umístění dítěte dle § 35bb

Slevu za umístění dítěte může poplatník využít pouze v případě, žije-li vyživované dítě s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti. Za každé vyživované dítě lze uplatnit slevu maximálně do výše minimální mzdy. Minimální mzda pro rok 2023 činí 17 300 Kč měsíčně (Marková, 2023).

Daňové zvýhodnění dle § 35c

Daňové zvýhodnění může poplatník uplatnit na každé vyživované dítě, pokud s ním žije ve společné domácnosti na území členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor. Zvýhodnění je možné využít ročně ve výši 15 204 Kč na jedno dítě, 22 320 Kč na druhé dítě a 27 840 Kč na třetí a každé další dítě (Marková, 2023).

4.2 Daň z příjmů právnických osob (DPPO)

Právnická osoba má povinnost registrovat se k dani z příjmů hned po svém vzniku. Zdaňovacím obdobím u DPPO je kalendářní rok, ale může být i hospodářský rok nebo jiné zákonem stanovené období.

Poplatníci daně

Dle Markové (2023) jsou poplatníky: právnické osoby; organizační složky státu; podílové fondy; podfondy akciové společnosti; fondy penzijní společnosti; svěrenské fondy atd. Poplatníci jsou rozlišováni podle dvou kritérií. Buď na daňové rezidenty a nerezidenty, anebo na podnikatelské subjekty a veřejně prospěšné poplatníky.

„Poplatníci jsou daňovými rezidenty České republiky, pokud mají na území České republiky své sídlo nebo místo svého vedení, kterým se rozumí adresa místa, ze kterého je poplatník řízen. Daňoví rezidenti České republiky mají daňovou povinnost, která se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdroje na území České republiky, tak i na příjmy plynoucí ze zdrojů ze zahraničí. Pokud je poplatník, který není právnickou osobou, založen nebo zřízen podle právních předpisů České republiky, má se za to, že má na území České republiky sídlo.“ (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, § 17).

„Poplatníci jsou daňovými nerezidenty, pokud nemají na území České republiky své sídlo nebo to o nich stanoví mezinárodní smlouvy. Daňoví nerezidenti mají daňovou povinnost, která se vztahuje pouze na příjmy ze zdrojů na území České republiky.“ (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, § 17).

Podnikatelskými subjekty jsou ty subjekty, které byly založeny za účelem podnikání a DPPO podléhají veškerými příjmy z činnosti a z nakládání s majetkem.

Dle Nigrin (2014) veřejně prospěšným poplatníkem není obchodní korporace; Česká televize; Český rozhlas; zdravotní pojišťovna; společenství vlastníků jednotek atd. Ale naopak se jedná o spolky; nadace; nadační fondy; ústavy; veřejné vysoké školy.

Předmět daně

Za předmět daně jsou považovány příjmy z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem i peněžní i nepeněžní plnění. Naopak předmětem daně nejsou příjmy získané nabytím akcií; zděděním nebo darováním nemovitosti nebo movité věci; příjmy zdravotní pojišťovny plynoucí ve formě pojistného na veřejném zdravotním pojištění aj. (Marková, 2023 s. 22).

Osvobození od daně

„Od daně jsou osvobozeny

- a) členský příspěvek podle stanov, statutu, zřizovacích nebo zakladatelských listin,
- b) výnosy kostelních sbírek, příjmy za církevní úkony a příspěvky členů registrovaných církví nebo náboženských společností,
- c) příjem z nájemného družstevního bytu nebo družstevního nebytového prostoru,
- d) příjmy Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, a. s., plynoucí z prodeje cenných papírů a majetku fondu“ atd. (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, § 19).

Základ daně

Základem daně je rozdíl, o který zdanitelné příjmy převyšují výdaje/náklady při respektování jejich věcné a časové souvislosti.

Dle Markové (2023) se výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji zvyšuje/snižuje o následující.

- Daňově uznatelné položky § 24 ZDP
 - Výdaje (náklady) vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů se pro zjištění základu daně odečtou. Výdaje jsou prezentovány ve formě odpisů; zůstatkové ceny majetku; členského příspěvku; náhrady cestovních výdajů a mnoho dalších.
- Daňově neuznatelné položky § 25 ZDP
 - Výdaje (náklady) vynaložené k dosažení, zajištění a udržení příjmů pro daňové účely nelze uznat v případě výdajů na pořízení majetku; výdaje na zvýšení základního kapitálu a jiné.

Položky odčitatelné od základu daně a slevy na dani

Stejně jako fyzické osoby i právnické osoby mají možnost snížit si nejen základ daně, ale i výslednou daňovou povinnost o položky odčitatelné od základu daně § 34; položky snižující základ daně § 20 a slevy na dani § 35, § 35a, § 35b.

Sazba daně z příjmů právnických osob a výpočet daňové povinnosti

Sazba daně z příjmů právnické osoby činí 19 %. Daňová povinnost je vypočítána jako součin základu daně sníženého o položky snižující základ daně a o položky odčitatelné od základu daně zaokrouhleného na celé tisíce Kč dolů a sazby daně (Marková, 2023).

5 Stanovení daňové povinnosti

V této kapitole je prezentován způsob, jakým se stanoví výše daňové povinnosti u fyzických osob (dále „FO“) a právnických osob (dále „PO“). U FO bude stanovení analyzováno u osoby samostatně výdělečně činné (dále „OSVČ“). U PO bude daň z příjmů stanovena u společnosti s ručením omezeným (dále „s. r. o.“).

5.1 Daňová povinnost u fyzických osob

Tab. 1: Výpočet daně z příjmů fyzických osob

Součet dílčích základů daně (dále „ZD“)
CELKOVÝ ZD
- nezdanitelná část (úroky z úvěru na bydlení, životní pojištění, dary, penzijní spoření, darování krve)
ZD po snížení – zaokrouhlení na celá sta dolů (měsíční výpočet na stovky nahoru)
Vypočtení daně (15 % nebo 23 %)
DAŇ – na koruny nahoru
- slevy
- daňové zvýhodnění = děti
KONEČNÁ DAŇ (příp. daňový bonus)
- úhrn sražených záloh, srážková daň
PŘEPLATEK / DOPLATEK

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 586/1992 Sb.; 2023.

Při srovnání stanovení základu daně u fyzické a právnické osoby je zřejmé, že pro fyzickou osobu je jeho stanovení poměrně složitější. Jeden z hlavních důvodů tohoto rozdílu je v tom, že právnické osoby mají pouze jeden základ daně. Daňová povinnost je následně upravena o určité slevy a daňové zvýhodnění. Princip zdanění u fyzických osob lze prezentovat Tab. 1 a princip zdanění u právnických osob Tab. 4.

5.1.1 Daň z příjmů osoby samostatně výdělečně činné

Osoba, která si zvolí podnikání formou živnosti, si musí sama podávat daňové přiznání a sama si musí platit daně. OSVČ má mnoho způsobů evidování svých příjmů a výdajů a je povinna vykazovat veškeré příjmy, které z podnikání získala. K těmto příjmům může uplatnit i výdaje buď ve skutečné, nebo paušální výši, které jsou stanoveny procentem z příjmů. Výsledná daňová povinnost je upravena o slevy na dani a daňová zvýhodnění.

1) Účetnictví

Pokud podnikatel vede účetnictví, vychází se z výsledku hospodaření. Zde se podle pravidla účetnictví zohledňují výnosy a náklady s věcnou a časovou souvislostí.

Dle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví má povinnost vést účetnictví:

- Fyzická osoba, která je podnikatelem, pokud její obrat v rámci její podnikatelské činnosti přesáhl za bezprostředně předcházející kalendářní rok částku 25 mil. Kč.
- Fyzická osoba, která vede účetnictví dobrovolně, na základě svého rozhodnutí.
- Fyzická osoba, které povinnost vést účetnictví udává zvláštní předpis.
- Fyzická osoba, která je podnikatelem a také společníkem sdruženým ve společnosti, pokud alespoň jeden ze společníků sdružených v této společnosti je účetní jednotkou.

V případě že se fyzická osoba stane účetní jednotkou, má povinnost v souladu s účetními zásadami vést účetnictví po dobu alespoň pěti po sobě jdoucích účetních období.

2) Daňová evidence

Daňová evidence je další způsob, jak si podnikatel může vést své příjmy a výdaje. Daňová evidence je jednodušší na administrativu a celkově méně náročná než účetnictví, proto je více využívána a mezi podnikateli je oblíbená. Podnikatel si vede příjmy a výdaje odděleně a rozlišuje je na daňově uznatelné a neuznatelné.

3) Paušální výdaje

Další možnost stanovení základu daně podnikající fyzické osoby je uplatňování výdajů paušálním procentem z příjmů. Po skončení zdaňovacího období, které je u fyzických osob shodné s kalendářním rokem, se vyčíslí příjmy za uplynulý rok. Následně se z celkové výše příjmů vyčíslí výdaje, které jsou stanovené procentem z příjmů podle druhu živnosti.

Následující Tab. 2 představuje jednotlivé procentní sazby pro dané obory a maximální výši výdajů, kterou lze uplatnit.

Tab. 2: Hranice využití procenta výdajů z příjmů k 1. 1. 2023

Procento	Druhy příjmů	Max. částka
80 %	Zemědělská výroba, lesní a vodní hospodářství, řemeslné podnikání	1 600 000 Kč
60 %	Příjmy ze živnostenského podnikání	1 200 000 Kč
30 %	Příjmy z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku	600 000 Kč
40 %	Jiné příjmy ze samostatné činnosti	800 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 586/1992 Sb., § 7; 2023.

5.1.2 Pojistné

Pojistné má z ekonomického hlediska daňový charakter, protože účast na něm je povinná (Vančurová a kol. 2020). Pojištění se dělí na určité subsystemy, těmi hlavními jsou: veřejné zdravotní pojištění a sociální pojištění. Sociální pojištění je dále děleno na nemocenské pojištění, důchodové pojištění a státní politiku zaměstnanosti.

Veřejné zdravotní pojištění slouží ke krytí výdajů spojených s financováním zdravotní péče a výnos z tohoto pojištění plyne zdravotním pojišťovněm. Pokud pojištěnci nemají zdanitelné příjmy, jsou označováni jako osoby bez zdanitelných příjmů a jsou plátcí pojistného v omezeném rozsahu.

V některých případech stát přebírá za osoby povinnost platit měsíční pojistné ve výši 13,5 % z vyměřovacího základu, tyto osoby se nazývají státní pojištěnci, kterými jsou nezaopatřené děti; poživatelé důchodů; osoby starší 26 let studující prvně v doktorském studijním programu; ženy na mateřské nebo osoby na rodičovské dovolené atd. (Veřejná zdravotní pojišťovna, 2023).

Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejném zdravotním pojištění, definuje vyměřovací základ pro jednotlivé subjekty pojistného. Zaměstnanec a osoba bez zdanitelných příjmů mají jako vyměřovací základ minimální mzdu. U OSVČ činí 50 % z rozdílu mezi příjmy a výdaji. A vyměřovací základ státního pojištěnce činí 14 074 Kč.

Nemocenské pojištění je prezentováno dávkami, které mají pomoci pojištěncům v době nemoci či při úrazu, kdy nejsou krátkodobě schopni výdělečné činnosti (Vančurová a kol, 2020). Z tohoto pojištění je poskytováno nemocenské; ošetrovné; peněžité pomoci v mateřství; dávka otcovské poporodní péče; dlouhodobé ošetrovné a vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství (Česká správa sociálního zabezpečení, n.d.).

Důchodové pojištění pomáhá při dlouhodobé nebo trvalé neschopnosti pracovat. Ze základního důchodového pojištění se poskytuje starobní; invalidní; vdovský a vdovecký a sirotčí důchod (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2020).

Státní politika zaměstnanosti slouží v případě, kdy ani zdraví jedinci v produktivním věku nejsou schopni zabezpečit své potřeby (Vančurová a kol., 2020).

Následující Tab. 3 prezentuje jednotlivé sazby pojistného u důchodového pojištění (dále „DP“), státní politiku zaměstnanosti (dále „SPZ“) a nemocenské pojištění (dále „NP“).

Tab. 3: Sazby pojistného k 1. 1. 2023

Zaměstnanec	6,5 % DP
Zaměstnanec – část zaměstnavatel	21,5 % DP / 1,2 % SPZ / 2,1 % NP
OSVČ – hlavní činnost	28 % DP / 1,2 % SPZ / 2,1 % NP
OSVČ – vedlejší činnost	28 % DP / 1,2 % SPZ / 2,1 % NP
Zahraniční zaměstnanec	2,1 % NP
Osoba dobrovolně účastná důchodového pojištění	28 % DP

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 589/1992 Sb.; 2023.

5.2 Daňová povinnost u právnických osob

Za PO jsou považovány obchodní společnosti; organizační složky státu; podílové a penzijní fondy. Stanovení základu daně je shodné pro všechny typy obchodních společností, ale stanovení daňové povinnosti již ne.

Stanovení základu daně a daňové povinnosti

Dle Vychopeně (2018) je obecně základ daně tvořen rozdílem, o který výnosy převyšují náklady při respektování věcné a časové souvislosti. Tento rozdíl se nazývá výsledek hospodaření.

V Tab. 4 je prezentován postup transformace výsledku hospodaření na základ daně a stanovení daňové povinnosti. Položky zvyšující výsledek hospodaření jsou náklady, které nejsou daňově uznatelné (náklady na reprezentaci; dary; nesmluvní pokuty a penále; tvorba a zúčtování ostatních rezerv). Položky snižující výsledek hospodaření jsou definovány jako neuhrazené smluvní pokuty a úroky z prodlení; rozpuštění účetních rezerv a opravných položek; částky nákladů, které nebyly zohledněny v účetnictví (zapomenutá faktura za vedení účetnictví) (Bartůšková, 2023).

Základ daně se upraví o odčitatelné položky, mezi které se řadí daňová ztráta, odpočet výdajů na podporu výzkumu a vývoje a také výdaje na podporu vzdělání. Dále se od základu daně odečte výše darů na veřejně prospěšné účely. Hodnota daru u PO musí činit minimálně 2 000 Kč. Maximální výše daru, kterou lze odečíst od základu daně, je 10 %, nicméně od března 2022 do února 2023 byla výše bezúplatných plnění stanovena na 30 % ze sníženého základu daně (Kořínková, 2022).

Po zjištění výše daně se odečtou slevy na dani, které jsou u právnické osoby prezentovány jako slevy při zaměstnání osob se zdravotním postižením.

Tab. 4: Výpočet daně z příjmů právnických osob

VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ = výnosy - náklady
+ daňově neuznatelné náklady
- výnosy nezahrnované do základu daně
ZÁKLAD DANĚ
- odčitatelné položky
UPRAVENÝ ZÁKLAD DANĚ (zaokrouhlený na tisíce dolů)
Vypočtení daně (19 %)
DAŇ
- slevy na dani - slevy při zaměstnání osob se zdravotním postižením
DAŇ PO SLEVĚ

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 586/1992 Sb.; 2023.

6 Změny v roce 2024

Tato kapitola bude orientována na změny v oblasti daně z příjmů fyzických a právnických osob a také na jiné změny, které mají vliv na výpočet daňového zatížení a nabyly účinnosti k 1. 1. 2024. Poznatky získané v této kapitole později budou sloužit k představení výpočtu daňového zatížení fyzické a právnické osoby v modelových příkladech v praktické části této práce pro rok 2024.

Konsolidační balíček pro rok 2024 přinesl řadu daňových změn nejen v oblasti daně z příjmů, ale také například:

- Minimální mzda vzrostla o 1 600 Kč na částku 18 900 Kč.
- Průměrná mzda vzrostla z částky 40 324 Kč na 43 967 Kč.
- Daň z přidané hodnoty disponuje již pouze 2 sazbami, a to sníženou 12% sazbou a základní sazbou 21 % (Průvodce podnikáním, 2024).

1) Daň z příjmů fyzických osob

Ohledně sazeb daně z příjmů fyzických osob pro rok 2024 nenastaly žádné změny, stále zůstávají ve výši 15 % a zvýšená sazba ve výši 23 %. Konsolidační balíček přinesl změnu ve formě snížení hranice příjmů, od které se uplatňuje progresivní sazba daně ve výši 23 %. Limit pro využití této sazby se v novém roce snížil z 48násobku průměrné mzdy na 36násobek, což činí 1 582 812 Kč ročně (131 901 Kč za měsíc) (Marková, 2024).

Došlo také ke zrušení daňových úlev, konkrétně zrušení slevy za umístění dítěte v předškolním zařízení a slevy na studenta. Sleva na manžela se bude moci uplatnit v případech péče o děti do věku 3 let (Starková, 2023).

Dalšími změnami, které se týkají všech osob jsou: zvýšení hranice pro osvobození bezúplatných příjmů z 15 000 Kč na 50 000 Kč; snížení limitu pro osvobození výhry z loterie či tomboly z 1 mil. Kč na 50 000 Kč a mnoho dalších (Jake&James, 2024).

Od 1. 1. 2024 se minimální roční vyměřovací základ OSVČ pro výpočet důchodového pojištění zvýšil z 50 % daňového základu na 55 %. V případě, že by OSVČ byla účastna nemocenského pojištění, tak od roku 2024 se sazba zvýšila z 2,1 % na 2,7 %. Dojde také k postupnému zvyšování minimálního vyměřovacího základu sociálního pojištění o 5 % ročně až do roku 2026 (z 25 % až na 40 % průměrné mzdy) (Česká správa sociálního zabezpečení, 2024).

V případě zaměstnanců, celková sazba pojistného činí 7,1 %, z toho 6,5 % činí důchodové pojištění a 0,6 % pojištění nemocenské (Česká správa sociálního zabezpečení, 2024). Došlo k úpravě sazeb pro dodanění služebních aut využívaných i pro osobní účely, nově bude nepeněžní příjem rozdělen na dvě sazby podle emisní třídy vozu (sazba pro nízkoemisní vozidla je 0,5 %; pro bezemisní 0,25 % a pro ostatní motorová vozidla sazba činí 1 %), a mnoho dalších změn (Marková, 2024).

2) Daň z příjmů právnických osob

Konsolidační balíček, který nabyl účinnosti od 1. 1. 2024 s sebou nese i změnu ve výši sazby daně z příjmů právnických osob. Sazba se zvýšila z 19 % na 21 %.

Došlo ke zrušení daňové uznatelnosti daru ve formě tichého vína, již jej nelze považovat za reklamní nebo propagační předmět v hodnotě do 500 Kč. Od nového roku byla zavedena limitace 2 mil. Kč pro vstupní cenu osobních vozidel za účelem uplatňování daňových odpisů a také došlo k zavedení možnosti nezdaňovat nerealizované kurzové rozdíly (Jake&James, 2024).

V účetnictví nastala možnost zavedení tzv. funkční měny, tzn. že pokud je měna ekonomického prostřední účetní jednotky odlišná od české koruny, bude mít možnost použít cizí měnu jako měnu ve svém účetnictví. Funkční měnou jsou eura, britské libry či americké dolary (Ministerstvo financí, 2023).

7 Zhodnocení daňového zatížení vybraného subjektu

V předešlé kapitole byla teoreticky představena problematika daní a podnikání. V této kapitole bakalářské práce bude nejdříve charakterizován vybraný subjekt, u kterého následně bude pomocí modelového příkladu vypočítána daňová povinnost a výše disponibilního příjmu. V charakteristice subjektu budou popsána data, která budou využita pro výpočet, vše za použití znalostí z teoretické části bakalářské práce.

Cílem této kapitoly bude na základě modelových příkladů stanovit daňové zatížení vybraných subjektů, osoby samostatně výdělečně činné a společnosti s ručením omezeným, a zhodnotit, který subjekt má nižší daňové zatížení. Následně budou daňová zatížení komparována a bude zvolena forma podnikání, která bude pro podnikatele výhodnější.

Veškeré výpočty této kapitoly budou stanoveny na základě legislativy platné k 1. 1. 2023.

7.1 Podmínky pro modelové příklady

Pro potřeby této bakalářské práce byl vybrán subjekt, který podniká jako fyzická osoba. Vybraný daňový subjekt je muž ve věku 30 let s trvalým pobytem v Plzni i jeho podnikání je realizováno na území ČR. Podnikatel je bezdětný a svobodný. Muž má podepsané Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob, aby mohl uplatňovat slevu na poplatníka, nicméně jinou slevu neuplatňuje. Muž neuplatňuje ani žádná daňová zvýhodnění a také se neúčastní nemocenského pojištění.

Muž podniká od roku 2015 v oblasti zámečnictví, nástrojářství. Tato živnost je řazena mezi ohlašovací živnosti řemeslné podle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání.

Podnikatelova klientela se neustále rozrůstá a jsou momenty, kdy muž nestíhá či je doslova zahlcen prací. Proto podnikatel uvažuje o dvou následujících variantách.

- 1) Pokračovat v podnikání jako osoba samostatně výdělečně činná.
- 2) Založení společnosti s ručením omezeným.

Je zde i možnost nechat se zaměstnat na hlavní pracovní poměr, ta však není v práci zahrnuta, jelikož tuto situaci nelze komparovat s ostatními, z důvodu nemožnosti nastavení realistických srovnatelných výchozích podmínek.

Jedním z předpokladů modelových příkladů je, že všechny vybrané formy podnikání dosáhly stejných příjmů, které jsou stanoveny na úrovni výnosů, i stejných výdajů, které jsou naopak stanoveny na úrovni nákladů. Modelové příklady budou vycházet ze dvou různých výší příjmů/výnosů i výdajů/nákladů. Nejdříve bude příjem/výnos u OSVČ a s. r. o., stanoven ve výši 800 000 Kč ročně a výdaje/náklady ve výši 400 000 Kč ročně. Druhá varianta bude prezentovat situaci, kdy příjmy/výnosy vzrostou na částku 3 600 000 Kč ročně a předpokládané výdaje/náklady budou činit 1 000 000 Kč. Hlavním důvodem stanovení těchto limitů je demonstrace výpočtů při využití progresivního zdanění, konkrétně sazby 15 % a 23 %.

U každého subjektu bude analyzována výše daňového zatížení a disponibilního příjmu. Na základě disponibilního příjmu bude stanoveno, zda vyjde výhodněji podnikat jako OSVČ či si založit s. r. o.

Disponibilní příjem je získán odečtením přímé daně od osobního důchodu. Tento příjem, kterým domácnosti ve skutečnosti disponují, mohou plně využít pro vlastní spotřebu. Část důchodu, která se nespotřebovává, se nazývá úspora. Disponibilní příjem také interesuje podnikatele. Z pohledu podnikatele je to účetní zisk po odečtení daně z příjmů ve výši 19 % a také srážkové daně ve výši 15 %.

1) Osoba samostatně výdělečně činná

V případě, že by se muž rozhodl podnikat nadále na základě živnostenské oprávnění jako OSVČ, bude nucen upravit svoji klientelu, aby zvládal skloubit svůj osobní život s prací. Dále také bude řešeno, zda budou využity výdaje skutečné či paušální. V následujících modelových příkladech bude výpočet řešen dvěma způsoby, při využití:

A. Skutečných výdajů

V případě, že by muž uplatňoval výdaje ve skutečné výši, povede daňovou evidenci nebo účetnictví. Tento podnikatel vede daňovou evidenci, kde zaznamenává všechny své peněžní i nepeněžní příjmy a výdaje. Na účetnictví by musel přejít v momentě, kdy by příjmy přesáhly částku 25 000 000 Kč za předcházející rok nebo v případě, že by se podnikatel rozhodl dobrovolně či v dalších případech definovaných zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

B. Paušálních výdajů

Při využití paušálních výdajů se tato činnost bude řadit do skupiny příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů

z živnostenského podnikání řemeslného. Podle § 7 ZDP odst. 7 je zde možnost uplatnit paušální výdaje ve výši 80 % z příjmů, maximálně lze uplatnit výdaje do částky 1 600 000 Kč (Marková, 2023). Tento způsob uplatňování výdajů je považován za nejvýhodnější a nejjednodušší způsob, jak uplatnit výdaje z podnikání.

2) Společnost s ručením omezeným

V případě poslední varianty by podnikatel rád rozšířil své podnikání, a to založením společnosti s ručením omezeným se sídlem v České republice. Muž by vedl účetnictví v plném rozsahu, kde by byly sledovány náklady a výnosy a následně by byl zjištěn výsledek hospodaření společnosti.

Podnikatel by byl jediným společníkem a jednatelem společnosti. Jeho příjem je tvořen vyplácením podílů na zisku, které podléhají srážkové dani ve výši 15 %.

Pokud by se rozhodl pro založení s. r. o., tak mezi výhody patří: omezené ručení; obchodní podíl ve společnosti lze prodat; obchodní podíl se dědí; společnost s. r. o., může provozovat jediný společník; možnost vystupování pod obchodní značkou. Založení této formy podnikání s sebou nese i řadu nevýhod, příkladem může být, že nelze vybírat firemní prostředky pro osobní spotřebu; je zde povinný základní kapitál, což nese vyšší náklady na zřízení a je složitější ukončit podnikání (Bartůšková, 2013).

7.2 Modelové příklady s částkou 800 000 Kč

V první modelové situaci bude kalkulována daňová povinnost a disponibilní příjem OSVČ a s. r. o. Výpočty u OSVČ budou prezentovány na dvou typech příkladů, které se budou zaměřovat na skutečné a paušální výdaje. Dále zde budou výpočty zaměřeny na výpočet u společnosti s ručením omezeným, kde bude také prezentován výpočet daňové povinnosti a disponibilního příjmu. Nakonec této podkapitoly bude provedena komparace a vyhodnocení skutečnosti, která stanoví, jaká forma podnikání je pro poplatníka optimální z hlediska disponibilního příjmu, tzn. bude mít více prostředků pro osobní spotřebu.

7.2.1 Osoba samostatně výdělečně činná

Jak již bylo zmíněno výše, výpočet daňové povinnosti OSVČ bude vykalkulovaný při uplatňování skutečných a paušálních výdajů.

1) Skutečné výdaje

Skutečné výdaje uplatňované osobou samostatně výdělečně činnou za zdaňovací období činily 400 000 Kč.

Tab. 5: Daňová povinnost OSVČ, příjem 800 000 Kč – skutečné výdaje

Dílčí základy daně (ZD):	
§ 7 příjmy ze samostatné činnosti	800 000 – 400 000 = 400 000 Kč
Celkový ZD	400 000 Kč
Sazba	15 %
Daň – na koruny nahoru	60 000 Kč
- slevy	30 840 Kč
Konečná daň (příp. daňový bonus)	29 160 Kč
- úhrn sražených záloh, srážková daň	0 Kč
Přeplatek / Doplatek	29 160 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2023.

Jak je v Tab. 5 prezentováno, výše příjmů byla stanovena na 800 000 Kč a skutečné výdaje na 400 000 Kč, za těchto okolností by výše daňové povinnosti OSVČ, po vypočtení 15% daně a odečtení slevy, činila 29 160 Kč. Využita je zde jediná sleva ve výši 30 840 Kč, která představuje základní slevu na poplatníka.

Každá OSVČ v České republice má povinnosti platit zdravotní a sociální pojištění a také příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Státní politika zaměstnanosti představuje platby, které slouží k financování aktivit zaměřených na podporu zaměstnanosti a rozvoj pracovních sil.

Tab. 6: Zdravotní pojištění OSVČ, příjem 800 000 Kč – skutečné výdaje

Vyměřovací základ	200 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	241 944 Kč
Zdravotní pojištění	$0,135 * 241\,944 = 32\,663$ Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2023.

Tab. 7: Sociální pojištění OSVČ, příjem 800 000 Kč – skutečné výdaje

Vyměřovací základ	200 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	120 972 Kč
Maximální vyměřovací základ	1 935 552 Kč
Sociální pojištění	$0,28 * 200\,000 = 56\,000$ Kč
Státní politika zaměstnanosti	$0,012 * 200\,000 = 2\,400$ Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2023.

Tab. 6 a 7 prezentují výpočet odvodu zdravotního a sociálního pojištění OSVČ. Vypočítaný vyměřovací základ pro kalkulaci zdravotního pojištění činí 200 000 Kč, což je částka nižší, než je stanovený minimální vyměřovací základ. V takovém případě bude využit pro výpočet odvodu zdravotního pojištění minimální vyměřovací základ ve výši 241 944 Kč. Sociální pojištění je vypočteno z vyměřovacího základu, který je stanoven ve výši 50 % z rozdílu mezi příjmy a výdaji. Sazba zdravotního pojištění je ve výši 13,5 %, sazba sociálního pojištění činí 28 % a sazba státní politiky zaměstnanosti činí 1,2 %. Celkové odvody na pojistné, zdravotní pojištění, sociální pojištění a státní politiku zaměstnanosti a daň z příjmů činí 120 223 Kč.

Tab. 8: Disponibilní příjem OSVČ, příjem 800 000 Kč – skutečné výdaje

Příjmy	800 000 Kč
Výdaje	400 000 Kč
Základ daně	400 000 Kč
Daň z příjmů	29 160 Kč
Zdravotní pojištění	32 663 Kč
Sociální pojištění	56 000 Kč
Státní politika zaměstnanosti	2 400 Kč
Disponibilní příjem	279 777 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2023.

Po odečtení veškerých odvodů, daně z příjmů; zdravotního pojištění; sociální pojištění; příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a také skutečných výdajů, od celkových příjmů, je v Tab. 8 prezentován disponibilní příjem, který činí 279 777 Kč. Tuto částku může OSVČ jakožto podnikatel využít pro osobní spotřebu.

2) Paušální výdaje

Tab. 9: Daňová povinnost OSVČ, příjem 800 000 Kč – paušální výdaje (80 %)

Dílčí základy daně (ZD):	
§ 7 příjmy ze samostatné činnosti	800 000 – 640 000 = 160 000 Kč
Celkový ZD	160 000 Kč
Sazba	15 %
Daň – na koruny nahoru	24 000 Kč
- slevy	30 840 Kč
Konečná daň (příp. daňový bonus)	0 Kč
- úhrn sražených záloh, srážková daň	0 Kč
Přeplatek / Doplatek	0 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2023.

V případě uplatňování paušálních výdajů podnikatel využije sazbu ve výši 80 % z příjmů. Důvodem použití této sazby je, že se tato činnost řadí do skupiny příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů živnostenského podnikání řemeslného podle § 7 ZDP odst. 7 (Marková, 2023). V tomto případě paušální výdaje činí 640 000 Kč.

Daň z příjmů fyzických osob činí 24 000 Kč a po odečtení základní slevy na poplatníka, ve výši 30 840 Kč, činí daňová povinnost 0 Kč.

Tab. 10: Zdravotní pojištění OSVČ, příjem 800 000 Kč – paušální výdaje

Vyměřovací základ	80 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	241 944 Kč
Zdravotní pojištění	$0,135 \cdot 241\,944 = 32\,663$ Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2023.

Tab. 11: Sociální pojištění OSVČ, příjem 800 000 Kč – paušální výdaje

Vyměřovací základ	80 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	120 972 Kč
Maximální vyměřovací základ	1 935 552 Kč
Sociální pojištění	$0,28 \cdot 120\,972 = 33\,873$ Kč
Státní politika zaměstnanosti	$0,012 \cdot 120\,972 = 1\,452$ Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2023.

Obdobně jako u výpočtu zdravotního a sociálního pojištění při uplatňování výdajů ve skutečné výši i zde v Tab. 10 a 11 se vyměřovací základ počítá jako 50 % z rozdílu mezi příjmy a výdaji. Oba vypočítané vyměřovací základy jsou nižší než minimální vyměřovací základ, proto je k zjištění výše zdravotního pojištění využita částka 241 944 Kč ($0,5 \cdot$ průměrná měsíční mzda \cdot počet měsíců). Pro kalkulaci sociálního pojištění a státní politiky zaměstnanosti je použita částka ve výši 120 972 Kč ($0,25 \cdot$ průměrná měsíční mzda \cdot počet měsíců). Celková výše odvodů na zdravotní, sociální pojištění a státní politiku zaměstnanosti prezentuje částku 67 988 Kč.

Tab. 12: Disponibilní příjem OSVČ, příjem 800 000 Kč

Příjmy	800 000 Kč
Výdaje (skutečně vynaložené)	400 000 Kč
Základ daně	160 000 Kč
Daň z příjmů	0 Kč
Zdravotní pojištění	32 663 Kč
Sociální pojištění	33 873 Kč
Státní politika zaměstnanosti	1 452 Kč
Disponibilní příjem	332 012 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2023.

Disponibilní příjem, který podnikatel může využít pro své vlastní účely, činí 332 012 Kč – viz Tab. 12. Tato částka prezentuje příjem podnikatele po odečtení veškerých odvodů, které se týkají daně z příjmů, zdravotního a sociálního pojištění a státní politiky zaměstnanosti a také skutečných výdajů, od příjmů.

7.2.2 Společnost s ručením omezeným

Při podnikání formou společnosti s ručením omezeným jsou náklady předpokládány také ve výši 400 000 Kč. V Tab. 13 je výsledek hospodaření prezentován jako rozdíl výnosů a nákladů, které za dané období vznikly. Sazba daně u právnické osoby je ve výši 19 %. Vypočtená daň činí 76 000 Kč, která následně sníží výši výsledku hospodaření. Z výsledku hospodaření po zdanění je vypočtena srážková daň, sazba této daně činí 15 %, která je prezentována v Tab. 14. Tato daň také snižuje disponibilní příjem podnikatele, v tomto případě o částku 48 600 Kč. Po odečtení srážkové daně a minimálního odvodu na zdravotním pojištění ve výši 28 026 Kč od výsledku hospodaření po zdanění, je zjištěna výše disponibilního příjmu ve výši 247 374 Kč.

Tab. 13: Daňová povinnost s. r. o., výnosy 800 000 Kč

Výnosy	800 000 Kč
Náklady	400 000 Kč
Výsledek hospodaření	400 000 Kč
Základ daně	400 000 Kč
Sazba	19 %
Daň	76 000 Kč
Výsledek hospodaření po zdanění	324 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2023.

Tab. 14: Disponibilní příjem s. r. o., výnosy 800 000 Kč

Výsledek hospodaření po zdanění	324 000 Kč
Sazba srážkové daně	15 %
Srážková daň	48 600 Kč
Minimální odvod na zdravotním pojištění	$0,135 * 17\,300 * 12 = 28\,026$ Kč
Disponibilní příjem	247 374 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2023.

7.2.3 Komparace a vyhodnocení

V Tab. 15 je provedena komparace daňové povinnosti a disponibilního příjmu jednotlivých vybraných forem podnikání. V případě komparace z hlediska výše daňové povinnosti by bylo nejvýhodněji zvolenou alternativou provozování podnikatelské činnosti formou osoby samostatně výdělečně činné při uplatňování paušálních výdajů, kde je daňová povinnost ve výši 0 Kč. Z hlediska disponibilního příjmu by bylo doporučeno také podnikání formou OSVČ při uplatňování paušálních výdajů, v tomto případě výše disponibilního příjmu činí 332 012 Kč.

Tab. 15: Komparace vybraných subjektů při příjmech/výnosech 800 000 Kč

Subjekt	OSVČ skutečné výdaje	OSVČ paušální výdaje	S. r. o.
Příjmy / Výnosy	800 000 Kč	800 000 Kč	800 000 Kč
Výdaje / Náklady	400 000 Kč	640 000 Kč	400 000 Kč
Základ daně	400 000 Kč	160 000 Kč	400 000 Kč
Daňová povinnost	29 160 Kč	0 Kč	76 000 Kč
Srážková daň	-	-	48 600 Kč
ZP	32 663 Kč	32 663 Kč	28 026 Kč
SP	56 000 Kč	33 873 Kč	-
SPZ	2 400 Kč	1 452 Kč	-
Disponibilní příjem	279 777 Kč	332 012 Kč	247 374 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2023.

7.3 Modelové příklady s částkou 3 600 000 Kč

Druhá situace modelových příkladů bude vycházet z předpokladu, že příjmy/výnosy jsou stanoveny ve výši 3 600 000 Kč, výdaje/náklady činí 1 000 000 Kč. Důvodem takového nastavení vstupních podmínek je skutečnost, že v tomto případě již bude možné, respektive nutné, zohlednit ve výpočtech i druhou sazbu daně z příjmu fyzických osob. Stejně jako v první modelové situaci i zde bude počítána výše daňové povinnosti a disponibilního příjmu podnikatele, který podniká formou OSVČ či s. r. o.

7.3.1 Osoba samostatně výdělečně činná

V této podkapitole bude při výpočtu modelových příkladů u OSVČ využito skutečných a paušálních výdajů.

1) Skutečné výdaje

Tab. 16: Daňová povinnost OSVČ, příjem 3 600 000 Kč – skutečné výdaje

Dílčí základy daně (ZD):	
§ 7 příjmy ze samostatné činnosti	2 600 000 Kč
Celkový ZD	2 600 000 Kč
Sazba	15 % z 1 935 552 Kč 23 % z 664 448 Kč
Daň – na koruny nahoru	443 156 Kč
- slevy	30 840 Kč
Konečná daň (příp. daňový bonus)	412 316 Kč
- úhrn sražených záloh, srážková daň	0 Kč
Přeplatek / Doplatek	412 316 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2023.

Nejdříve je vypočítána daňová povinnost, viz Tab. 16. Dílčí základ daně je zjištěn jako rozdíl stanovených příjmů ve výši 3 600 000 Kč a skutečných výdajů, které činí 1 000 000 Kč. Rozdílem mezi těmito dvěma položkami je získán celkový základ daně ve výši 2 600 000 Kč.

V tomto případě, zde dochází k tzv. progresivnímu zdanění, kdy je daňový základ vyšší než 48násobek průměrné měsíční mzdy. Průměrná měsíční mzda v roce 2023 činí 40 324 Kč. Hraniční částka progresivního zdanění je v takovém případě stanovena ve výši 1 935 552 Kč ($48 \cdot 40\,324$ Kč). Jsou zde použity dvě sazby pro výpočet daně z příjmů fyzických osob. První sazba je základních 15 % z částky 1 935 552 Kč. Druhá sazba činí 23 %, tato sazba se uplatňuje, pokud základ daně přesáhne již zmíněnou hranici. Sazba ve výši 23 % je využita pro částku 664 448 Kč, která byla zjištěna odečtením maximální hranice pro 15% sazbu od základu daně. I zde je využita pouze základní sleva na poplatníka ve výši 30 840 Kč za rok. Konečná daňová povinnost činí 412 316 Kč.

Pro výpočet disponibilního příjmu je potřeba vyčíslit výši zdravotního pojištění, sociálního pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

Tab. 17: Zdravotní pojištění OSVČ, příjem 3 600 000 Kč – skutečné výdaje

Vyměřovací základ	1 300 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	241 944 Kč
Zdravotní pojištění	$0,135 \cdot 1\,300\,000 = 175\,500$ Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2023.

Tab. 18: Sociální pojištění OSVČ, příjem 3 600 000 Kč – skutečné výdaje

Vyměřovací základ	1 300 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	120 972 Kč
Maximální vyměřovací základ	1 935 552 Kč
Sociální pojištění	$0,28 \cdot 1\,300\,000 = 364\,000$ Kč
Státní politika zaměstnanosti	$0,012 \cdot 1\,300\,000 = 15\,600$ Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2023.

V Tab. 17 a 18 je stanoven vyměřovací základ pro výpočet zdravotního a sociálního pojištění. Tento vyměřovací základ je vypočítán jako 50 % z rozdílu mezi příjmy a výdaji a činí 1 300 000 Kč. V tomto případě minimální vyměřovací základ není brán v potaz, protože je nižší než vypočítaný vyměřovací základ. Zvýšení výše příjmů má za následek i zvýšení odvodů zvolené zdravotní pojišťovně a Okresní správě sociálního zabezpečení.

Celková výše odvodů zdravotní pojišťovně je ve výši 175 500 Kč, na sociálním pojištění je odvedeno 364 000 Kč, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti činí 15 600 Kč. Úhrn celkových odvodů činí 555 100 Kč.

V následující Tab. 19 je demonstrován disponibilní příjem, který po odečtení veškerých odvodů a výdajů od příjmů činí 1 632 584 Kč. Odvody jsou prezentovány daní z příjmů, zdravotním a sociálním pojištěním a příspěvkem na státní politiku zaměstnanosti.

Tab. 19: Disponibilní příjem OSVČ, příjem 3 600 000 Kč – skutečné výdaje

Příjmy	3 600 000 Kč
Výdaje	1 000 000 Kč
Základ daně	2 600 000 Kč
Daň z příjmů	412 316 Kč
Zdravotní pojištění	175 500 Kč
Sociální pojištění	364 000 Kč
Státní politika zaměstnanosti	15 600 Kč
Disponibilní příjem	1 632 584 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2023.

2) Paušální výdaje

Za podmínky, že by byly využity výdaje stanovené procentem z příjmů, výsledná daňová povinnost by vyšla 274 316 Kč, jak je prezentováno v Tab. 20. V případě takového výpočtu je výše doplatku o 138 000 Kč nižší než při využití skutečných výdajů.

Paušální výdaje jsou běžně počítány jako 80 % z příjmů, zde by paušální výdaj činil 2 880 000 Kč. Nicméně zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, prezentuje maximální hodnotu, o kterou je možné celkové příjmy snížit, která je stanovena ve výši 1 600 000 Kč. Základ daně je stanoven odečtením celkových příjmů ve výši 3 600 000 Kč a maximální hranice paušálních výdajů 1 600 000 Kč. I zde je využito progresivní zdanění, neboť celkový základ daně přesahuje 48násobek průměrné mzdy o 64 448 Kč.

Tab. 20: Daňová povinnost OSVČ, příjem 3 600 000 Kč – paušální výdaje

Dílčí základy daně (ZD):	
§ 7 příjmy ze samostatné činnosti	2 000 000 Kč
Celkový ZD	2 000 000 Kč
Sazba	15 % z 1 935 552 Kč 23 % z 64 448 Kč
Daň – na koruny nahoru	305 156 Kč
- slevy	30 840 Kč
Konečná daň (příp. daňový bonus)	274 316 Kč
- úhrn sražených záloh, srážková daň	0 Kč
Přeplatek / Doplatek	274 316 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2023.

V Tab. 21 a 22 je stanoven vyměřovací základ pro výpočet pojistného, který činí 50 % z rozdílu mezi příjmy a výdaji, konkrétně 1 000 000 Kč. Výše zdravotního pojištění, která bude odvedena zvolené zdravotní pojišťovně, činí 135 000 Kč. Částka odvedená na sociální pojištění, při využití 28% sazby, a v rámci příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, při 1,2 % sazbě, činí 292 000 Kč. Celkový úhrn pojistného, který následně bude odečten od základu daně, činí 427 000 Kč.

Tab. 21: Zdravotní pojištění OSVČ, příjem 3 600 000 Kč – paušální výdaje

Vyměřovací základ	1 000 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	241 944 Kč
Zdravotní pojištění	$0,135 * 1\,000\,000 = 135\,000$ Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2023.

Tab. 22: Sociální pojištění OSVČ, příjem 3 600 000 Kč – paušální výdaje

Vyměřovací základ	1 000 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	120 972 Kč
Maximální vyměřovací základ	1 935 552 Kč
Sociální pojištění	0,28 * 1 000 000 = 280 000 Kč
Státní politika zaměstnanosti	0,012 * 1 000 000 = 12 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2023.

Tab. 23 znázorňuje jednotlivé odvody i výdaje, které se odečítají od příjmů, je zde také znázorněn disponibilní příjem podnikatele, který činí 1 898 684 Kč, tuto částku může zvolený podnikatel využít pro své osobní účely.

Tab. 23: Disponibilní příjem OSVČ, příjem 3 600 000 Kč

Příjmy	3 600 000 Kč
Výdaje (skutečně vynaložené)	1 000 000 Kč
Základ daně	2 000 000 Kč
Daň z příjmů	274 316 Kč
Zdravotní pojištění	135 000 Kč
Sociální pojištění	280 000 Kč
Státní politika zaměstnanosti	12 000 Kč
Disponibilní příjem	1 898 684 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2023.

7.3.2 Společnost s ručením omezeným

Založení společnosti s ručením omezeným je další variantou, jak podnikatel může pokračovat ve své činnosti. Předpokladem je výše výnosů v částce 3 600 000 Kč a nákladů v částce 1 000 000 Kč. Daňová povinnost, při aplikaci 19% sazby daně z příjmů pro právnické osoby, vychází 494 000 Kč. V Tab. 24 je prezentován výpočet výsledku hospodaření po zdanění, který činí 2 106 000 Kč. V případě založení společnosti s ručením omezeným musí podnikatel odvádět i srážkovou daň ve výši 15 %

z výsledku hospodaření po zdanění, která v tomto případě činí 315 900 Kč. Minimální odvod na zdravotním pojištění je stanoven jako 13,5 % ze základní mzdy za celý rok 2023 – viz Tab. 25. Výsledná částka prezentující disponibilní příjem činí 1 762 074 Kč, tato částka představuje volné finanční prostředky, se kterými podnikatel může libovolně nakládat.

Tab. 24: Daňová povinnost s. r. o., výnosy 3 600 000 Kč

Výnosy	3 600 000 Kč
Náklady	1 000 000 Kč
Výsledek hospodaření	2 600 000 Kč
Základ daně	2 600 000 Kč
Sazba	19 %
Daň	494 000 Kč
Výsledek hospodaření po zdanění	2 600 000 – 494 000 = 2 106 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2023.

Tab. 25: Disponibilní příjem s. r. o., výnosy 3 600 000 Kč

Výsledek hospodaření po zdanění	2 106 000 Kč
Sazba srážkové daně	15 %
Srážková daň	315 900 Kč
Minimální odvod na zdravotním pojištění	$0,135 * 17\,300 * 12 = 28\,026$ Kč
Disponibilní příjem	1 762 074 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2023.

7.3.3 Komparace a vyhodnocení

V případě výpočtu modelových příkladů s využitím příjmů ve výši 3 600 000 Kč je z hlediska daňového zatížení optimální podnikat jako osoba samostatně výdělečně činná při uplatňování skutečných výdajů, kdy daňová povinnost činí 274 316 Kč – viz následující Tab. 26. Z hlediska disponibilního příjmu, kterým muž může disponovat, se jako optimální jeví situace, kdy se rozhodne také pro podnikání formou OSVČ, kde výše volných finančních prostředků činí 1 898 684 Kč.

Tab. 26: Komparace vybraných subjektů při příjmech/výnosech 3 600 000 Kč

Subjekt	OSVČ skutečné výdaje	OSVČ paušální výdaje	S. r. o.
Příjmy / Výnosy	3 600 000 Kč	3 600 000 Kč	3 600 000 Kč
Výdaje / Náklady	1 000 000 Kč	1 600 000 Kč	1 000 000 Kč
Základ daně	2 600 000 Kč	2 000 000 Kč	2 600 000 Kč
Daňová povinnost	412 316 Kč	274 316 Kč	494 000 Kč
Srážková daň	-	-	315 900 Kč
ZP	175 500 Kč	135 000 Kč	28 026 Kč
SP	364 000 Kč	280 000 Kč	-
SPZ	15 600 Kč	12 000 Kč	-
Disponibilní příjem	1 632 584 Kč	1 898 684 Kč	1 762 074 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2023.

8 Změny v roce 2024

Obsahem této kapitoly bude prezentace výpočtu modelových příkladů pro rok 2024. Tato část slouží pro představení rozdílů mezi jednotlivými roky 2023 a 2024. Bude zde znázorněn výpočet daně z příjmů fyzických i právnických osob s aplikací změn, které nabyly účinnosti od 1. 1. 2024. Veškeré změny, které budou sloužit k výpočtu následujících modelových příkladů, jsou zmíněny v teoretické části práce v kapitole 6.

8.1 Modelové příklady s částkou 3 600 000 Kč

V následujících podkapitolách budou prezentovány výpočty daně z příjmů osoby samostatně výdělečně činné při uplatňování skutečných a paušálních výdajů a společnosti s ručením omezeným pro rok 2024.

Modelové příklady v této kapitole budou vycházet ze situace, kdy limit pro výpočet bude ve výši 3 600 000 Kč ročně. Tyto částky jsou zvoleny stejně jako v druhých modelových příkladech pro rok 2023, důvodem je aplikace změn, které vstoupily v platnost od 1. 1. 2024, do modelových příkladů.

Závěrem této podkapitoly bude provedena komparace jednotlivých subjektů z hlediska jejich daňového zatížení a výše disponibilního příjmu.

8.1.1 Osoba samostatně výdělečně činná

Pro výpočet daňové povinnosti a disponibilního příjmu OSVČ budou dále využity, jak výdaje ve skutečné výši, tak výdaje paušální.

1) Skutečné výdaje

Rok 2024 se promítl do výpočtu daně z příjmů OSVČ. Příjmy ze samostatné činnosti podle § 7 ZDP činí 3 600 000 Kč, skutečné výdaje jsou ve výši 1 000 000 Kč a po odečtení od příjmů je základ daně 2 600 000 Kč.

Ve výpočtu pro stanovení daňové povinnosti podnikatele je využito progresivní zdanění při využití 15% a 23% sazby daně z příjmů fyzických osob. Počátkem roku 2024 se změnila hranice příjmů, od které se uplatňuje progresivní daň ve výši 23 %. Sazba daně činí 23 % pro část základu daně přesahující 36násobek průměrné mzdy, tato hranice se snížila ze 48násobku průměrné mzdy z roku 2023.

Tab. 27: Daňová povinnost OSVČ – skutečné výdaje, rok 2024

Dílčí základy daně (ZD):	
§ 7 příjmy ze samostatné činnosti	2 600 000 Kč
Celkový ZD	2 600 000 Kč
Sazba	15 % z 1 582 812 Kč 23 % z 1 017 188 Kč
Daň – na koruny nahoru	471 376 Kč
- slevy	30 840 Kč
Konečná daň (příp. daňový bonus)	440 536 Kč
- úhrn sražených záloh, srážková daň	0 Kč
Přeplatek / Doplatek	440 536 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2024.

Pro získání výše disponibilního příjmu je nutná kalkulace zdravotní a sociálního pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Zdravotní pojištění činí 13,5 % z vyměřovací základu ve výši 1 300 000 Kč – viz Tab. 28. Tento vyměřovací základ je prezentován jako 50 % z rozdílu mezi příjmy a výdaji.

Tab. 28: Zdravotní pojištění OSVČ – skutečné výdaje, rok 2024

Vyměřovací základ	1 300 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	263 802 Kč
Zdravotní pojištění	$0,135 * 1\,300\,000 = 175\,500$ Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2024.

Tab. 29 prezentuje výpočet sociálního pojištění, kde se roční vyměřovací základ pro výpočet sociálního pojištění placeného OSVČ zvýšil v roce 2024 na 55 % rozdílu mezi příjmy a výdaji a v tomto případě činí 1 430 000 Kč. Z této částky je následně vypočítané sociální pojištění ve výši 400 400 Kč při aplikaci 28% sazby. Sazba příspěvku na státní politiku zaměstnanosti činí 1,2 % a odvedená částka je ve výši 17 160 Kč. Celkem na důchodovém pojištění bude Okresní správě sociálního zabezpečení odvedena částka ve výši 417 560 Kč za rok.

Tab. 29: Sociální pojištění OSVČ – skutečné výdaje, rok 2024

Vyměřovací základ	1 430 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	158 281 Kč
Maximální vyměřovací základ	2 110 416 Kč
Sociální pojištění	$0,28 * 1\,430\,000 = 400\,400$ Kč
Státní politika zaměstnanosti	$0,012 * 1\,430\,000 = 17\,160$ Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2024.

Následující Tab. 30 demonstruje výši disponibilního příjmu OSVČ při uplatňování výdajů ve skutečné výši. Od příjmů se odečtou výdaje; daň z příjmů fyzických osob ve výši 440 536 Kč; zdravotní pojištění, které činí 175 500 Kč; sociální pojištění ve výši 400 400 Kč a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, který je vyčíslen ve výši 17 160 Kč. V tomto případě částka, kterou podnikatel disponuje činí 1 566 404 Kč.

Tab. 30: Disponibilní příjem OSVČ – skutečné výdaje, rok 2024

Příjmy	3 600 000 Kč
Výdaje	1 000 000 Kč
Základ daně	2 600 000 Kč
Daň z příjmů	440 536 Kč
Zdravotní pojištění	175 500 Kč
Sociální pojištění	400 400 Kč
Státní politika zaměstnanosti	17 160 Kč
Disponibilní příjem	1 566 404 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2024.

2) Paušální výdaje

Při výpočtu daňové povinnosti OSVČ je možné využít i paušální výdaje. Pro výpočet výdajů je využita sazba 80 % z příjmů ze samostatné činnosti, tyto výdaje jsou vykalkulované ve výši 2 880 000 Kč. Maximální hranice pro využití paušálních výdajů podle § 7 ZDP odst. 7, při aplikaci 80% sazby, činí 1 600 000 Kč. Pro výpočet daňové

povinnosti je využita sazba 15 % a 23 %. Celkový doplatek na dani z příjmů činí 302 536 Kč – viz Tab. 31.

Tab. 31: Daňová povinnost OSVČ – paušální výdaje, rok 2024

Dílčí základy daně (ZD):	
§ 7 příjmy ze samostatné činnosti	2 000 000 Kč
Celkový ZD	2 000 000 Kč
Sazba	15 % z 1 582 812 Kč 23 % z 417 188 Kč
Daň – na koruny nahoru	333 376 Kč
- slevy	30 840 Kč
Konečná daň (příp. daňový bonus)	302 536 Kč
- úhrn sražených záloh, srážková daň	0 Kč
Přeplatek / Doplatek	302 536 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2024.

Odvod zdravotní pojišťovně činí 13,5 % z vyměřovacího základu. V Tab. 32 je prezentována částka 135 000 Kč, která je poté odvedena příslušné zdravotní pojišťovně.

Tab. 32: Zdravotní pojištění OSVČ – paušální výdaje, rok 2024

Vyměřovací základ	1 000 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	263 802 Kč
Zdravotní pojištění	$0,135 \cdot 1\,000\,000 = 135\,000$ Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2024.

V Tab. 33 je vykalkulován odvod sociálního pojištění ve výši 308 000 Kč, zde je využita 28% sazba, a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti ve výši 13 200 Kč, kde sazba činí 1,2 %. Minimální vyměřovací základ sociálního pojištění se zjistí součinem $0,25 \cdot$ průměrná měsíční mzda \cdot počet měsíců.

Tab. 33: Sociální pojištění OSVČ – paušální výdaje, rok 2024

Vyměřovací základ	1 100 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	158 281 Kč
Maximální vyměřovací základ	2 110 416 Kč
Sociální pojištění	$0,28 * 1\,100\,000 = 308\,000$ Kč
Státní politika zaměstnanosti	$0,012 * 1\,100\,000 = 13\,200$ Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2024.

Tab. 34: Disponibilní příjem OSVČ – paušální výdaje, rok 2024

Příjmy	3 600 000 Kč
Výdaje	1 000 000 Kč
Základ daně	2 000 000 Kč
Daň z příjmů	302 536 Kč
Zdravotní pojištění	135 000 Kč
Sociální pojištění	308 000 Kč
Státní politika zaměstnanosti	13 200 Kč
Disponibilní příjem	1 841 264 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2024.

Disponibilní příjem OSVČ pro rok 2024 při využití paušálních výdajů je vyčíslen ve výši 1 841 264 Kč. Tato částka, viz Tab. 34, je prezentována odečtením výdajů a veškerých nutných odvodů na daň z příjmů ve výši 302 536 Kč; zdravotní pojištění, které je vyčísleno ve výši 135 000 Kč a důchodové pojištění v celkové výši 321 200 Kč, od příjmů.

8.1.2 Společnost s ručením omezeným

U výpočtu daně z příjmů právnických osob se od 1. 1. 2024 zvýšila sazba daně o 2 %. Proto při výpočtu daně z příjmů společnosti s ručením omezeným je aplikována sazba daně z příjmů ve výši 21 %.

Další změnou, která se projeví ve výši disponibilního příjmu jedince analyzovaného v uvedeném příkladu, je změna minimální mzdy pro rok 2024, která se zvýšila o 1 600 Kč na částku 18 900 Kč. Tato změna se projeví při výpočtu minimálního odvodu na zdravotním pojištění.

Při využití 21% sazby daně z příjmů právnických osob činí daň 546 000 Kč, viz Tab. 35. K získání disponibilního příjmu je nutné vyčíslit výši srážkové daně, jejíž sazba činí 15 %, tato sazba zůstává stejná jako v roce 2023. Je nutno také vykalkulovat i minimální odvod na zdravotním pojištění s využitím sazby 13,5 % z roční minimální mzdy pro rok 2024. Výše disponibilního příjmu činí 1 715 282 Kč, tato výše představuje částku, se kterou může podnikatel libovolně nakládat, viz Tab. 36.

Tab. 35: Daňová povinnost s. r. o., rok 2024

Výnosy	3 600 000 Kč
Náklady	1 000 000 Kč
Výsledek hospodaření	2 600 000 Kč
Základ daně	2 600 000 Kč
Sazba	21 %
Daň	546 000 Kč
Výsledek hospodaření po zdanění	$2\,600\,000 - 546\,000 = 2\,054\,000$ Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2024.

Tab. 36: Disponibilní příjem s. r. o., rok 2024

Výsledek hospodaření po zdanění	2 054 000 Kč
Sazba srážkové daně	15 %
Srážková daň	308 100 Kč
Minimální odvod na zdravotním pojištění	$0,135 * 18\,900 * 12 = 30\,618$ Kč
Disponibilní příjem	1 715 282 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2024.

8.1.3 Komparace a vyhodnocení

Za předpokladu využití příjmů ve výši 3 600 000 Kč pro rok 2024 je z hlediska daňového zatížení optimální zvolit podnikání formou OSVČ s využitím paušálních výdajů, kde daňová povinnost ve formě doplatku činí 302 536 Kč, viz Tab. 37. Z hlediska disponibilního příjmu, který prezentuje volné finanční prostředky, je nejvýhodnější zvolit také podnikání formou OSVČ při uplatňování paušálních výdajů. Výše disponibilního příjmu představuje částku, kterou je možné věnovat na konečnou spotřebu, na úspory ve formě finančních prostředků nebo na akumulaci nehmotných a hmotných aktiv.

Tab. 37: Komparace vybraných subjektů, rok 2024

Subjekt	OSVČ skutečné výdaje	OSVČ paušální výdaje	S. r. o.
Příjmy / Výnosy	3 600 000 Kč	3 600 000 Kč	3 600 000 Kč
Výdaje / Náklady	1 000 000 Kč	1 600 000 Kč	1 000 000 Kč
Základ daně	2 600 000 Kč	2 000 000 Kč	2 600 000 Kč
Daňová povinnost	440 536 Kč	302 536 Kč	546 000 Kč
Srážková daň	-	-	308 100 Kč
ZP	175 500 Kč	135 000 Kč	30 618 Kč
SP	400 400 Kč	308 000 Kč	-
SPZ	17 160 Kč	13 200 Kč	-
Disponibilní příjem	1 566 404 Kč	1 841 264 Kč	1 715 282 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2024.

9 Vyhodnocení modelových příkladů

V této kapitole bude využita metoda syntézy pro shrnutí výsledků a nalezení vhodné právní formy podnikání. Modelovými příklady byla provedena komparace vybraných subjektů – OSVČ při uplatňování skutečných i paušálních výdajů a s. r. o. Jak již bylo řečeno v praktické části, je zde i možnost, aby se muž nechal zaměstnat na hlavní pracovní poměr, ta však nebyla v práci zahrnuta, jelikož tuto situaci nelze komparovat s ostatními, z důvodu nemožnosti nastavení reálných srovnatelných výchozích podmínek.

Tab. 38: Vyhodnocení modelových příkladů, rok 2023

Rok 2023 – modelové příklady s částkou 800 000 Kč			
Subjekt	OSVČ skutečné výdaje	OSVČ paušální výdaje	S. r. o.
Příjmy / Výnosy	800 000 Kč	800 000 Kč	800 000 Kč
Výdaje / Náklady	400 000 Kč	640 000 Kč	400 000 Kč
Daňová povinnost	29 160 Kč	0 Kč	76 000 Kč
Srážková daň	-	-	48 600 Kč
ZP, SP, SPZ	91 063 Kč	67 988 Kč	28 026 Kč
Disponibilní příjem	279 777 Kč	332 012 Kč	247 374 Kč
Rok 2023 – modelové příklady s částkou 3 600 000 Kč			
Subjekty	OSVČ skutečné výdaje	OSVČ paušální výdaje	S. r. o.
Příjmy / Výnosy	3 600 000 Kč	3 600 000 Kč	3 600 000 Kč
Výdaje / Náklady	1 000 000 Kč	1 600 000 Kč	1 000 000 Kč
Daňová povinnost	412 316 Kč	274 316 Kč	494 000 Kč
Srážková daň	-	-	315 900 Kč
ZP, SP, SPZ	555 100 Kč	427 000 Kč	28 026 Kč
Disponibilní příjem	1 632 584 Kč	1 898 684 Kč	1 762 074 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2024.

Analýza vybraných subjektů byla provedena na základě dvou vybraných kritérií – daňového zatížení a disponibilního příjmu. Tato dvě kritéria následně ovlivní rozhodování podnikatele při zahájení podnikání i v průběhu jeho podnikatelské činnosti.

Z hlediska daňového zatížení je pro podnikatele optimální podnikat formou osoby samostatně výdělečně činné při uplatňování paušálních výdajů. Tato forma podnikání je pro něj výhodná oproti založení s. r. o., jak při výši příjmů/výnosů v částce 800 000 Kč, tak při výši 3 600 000 Kč.

Z hlediska výše disponibilních příjmů, které jsou prezentovány v Tab. 38, je optimální zvolit také podnikání formou osoby samostatně výdělečně činné při uplatňování paušálních výdajů pro oba modelové příklady. Tato činnost je řazena do skupiny příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů z živnostenského podnikání řemeslného podle § 7 ZDP, je zde možnost uplatnit paušální výdaje ve výši 80 % z příjmů, ale maximálně do částky 1 600 000 Kč.

S ohledem na změny, které vstoupily v platnost v roce 2024, je zde zahrnuta ukázka toho, jak by se změny promítly v daňovém zatížení a výši disponibilního příjmu. Tuto skutečnost prezentuje následující Tab. 39. I zde je provedena komparace vybraných subjektů z hlediska daňového zatížení a výše disponibilního příjmu. Stejně jako v předchozím roce i zde, při komparaci, je optimální varianta prezentována ve formě podnikání formou osoby samostatně výdělečně činné při uplatňování paušálních výdajů.

Následující změny se promítly do výpočtů v roce 2024:

- Snížení hranice příjmů, od které se uplatňuje progresivní zdanění ve výši 23 %, na 1 582 812 Kč.
- Zvýšení minimálního ročního vyměřovacího základu osoby samostatně výdělečně činné pro výpočet důchodového pojištění na 55 % daňového základu.
- Zvýšení sazby daně z příjmů právnických osob na 21 %.
- Zvýšení minimální mzdy na částku 18 900 Kč.
- Zvýšení průměrné měsíční mzdy na částku 43 967 Kč.

Tab. 39: Vyhodnocení modelových příkladů, rok 2024

Rok 2024 – modelové příklady s částkou 3 600 000 Kč			
Subjekt	OSVČ skutečné výdaje	OSVČ paušální výdaje	S. r. o.
Příjmy / Výnosy	3 600 000 Kč	3 600 000 Kč	3 600 000 Kč
Výdaje / Náklady	1 000 000 Kč	1 600 000 Kč	1 000 000 Kč
Daňová povinnost	440 536 Kč	302 536 Kč	546 000 Kč
Srážková daň	-	-	308 100 Kč
ZP, SP, SPZ	593 060 Kč	456 200 Kč	30 618 Kč
Disponibilní příjem	1 566 404 Kč	1 841 264 Kč	1 715 282 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2024.

Při rozhodování o optimální alternativě je také důležité brát v úvahu existenci rozdílů mezi těmito zvolenými subjekty. Společnost s ručením omezeným podléhá nejprve zdanění, kdy je odvedena daň z příjmů PO ve výši 19 % pro rok 2023, pro rok 2024 výše daňové sazby činí 21 %, a následně musí být při výplatě podílu na zisku aplikována srážková daň, která činí 15 %. Dalším a významným rozdílem je uplatňování slev a daňových zvýhodnění, které snižují daňovou povinnost OSVČ. Oproti společnosti s ručením omezeným při podnikání formou OSVČ je náročnost založení velmi nízká a není vyžadován základní kapitál, nicméně ručení za závazky jsou velmi vysoké, protože OSVČ ručí celým svým majetkem.

Doporučením by pro muže bylo pokračovat v podnikatelské činnosti jako osoba samostatně výdělečně činná při uplatňování paušálních výdajů. Důvodem je, že v každém modelovém příkladu byla výše daňového zatížení u OSVČ při uplatňování paušálních výdajů minimální, a naopak disponibilní příjem byl v takovém případě maximální.

Závěr

Cílem této bakalářské práce, Daň z příjmů – porovnání daňového zatížení vybraných subjektů, bylo provést s využitím modelových příkladů a analýzy legislativy v oblasti daně z příjmů komparaci daňového zatížení u zvolených daňových subjektů, konkrétně osoby samostatně výdělečně činné a společnosti s ručením omezeným.

V rámci teoretické části nejdříve byla provedena literární rešerše odborných zdrojů pro snazší pochopení praktické části. Nejdříve byl představen úvod do daňové problematiky, kde byl charakterizován pojem daň, funkce daní, jednotlivé konstrukční prvky a také daňový systém České republiky. Následně byly představeny jednotlivé formy podnikání se zaměřením na osobu podnikatele a na společnost s ručením omezeným, neboť v praktické části byly na tyto dva subjekty počítány modelové příklady. Dále byla v teoretické části práce charakterizována daň z příjmů fyzických i právnických osob a způsob stanovení daňové povinnosti. Poslední kapitola v teoretické části prezentovala změny týkající se daně z příjmů fyzických i právnických osob, které nabyly účinnosti od 1. 1. 2024.

Cílem praktické části práce bylo na základě modelových příkladů stanovit daňové zatížení vybraných subjektů a zhodnotit, který subjekt má nižší daňové zatížení. Následně byla daňová zatížení komparována a zvolena taková forma podnikání, která je pro podnikatele optimální. Nejdříve byly charakterizovány výchozí podmínky, kde se uvažovalo o dvou variantách, buď pokračovat v podnikání jako osoba samostatně výdělečně činná při uplatňování skutečných nebo paušálních výdajů, či si založit společnost s ručením omezeným.

Praktická část byla rozdělena na dvě části. V první části byly modelové příklady kalkulovány ke stavu legislativy k 1. 1. 2023. Zde došlo ke komparaci vybraných subjektů z hlediska dvou situací, které vycházely z různých výší příjmů/výnosů v částce 800 000 Kč a 3 600 000 Kč. Tyto limity byly stanoveny pro demonstraci výpočtů při využití progresivního zdanění. Komparací hodnot daňového zatížení a disponibilních příjmů OSVČ s uplatňováním skutečných i paušálních výdajů a s. r. o., lze konstatovat, že optimální variantou v obou situacích je zvolení OSVČ s uplatňováním paušálních výdajů. Druhá část praktické práce byla zaměřena na prezentaci výpočtů modelových příkladů pro rok 2024, které vycházely pouze z jedné modelové situace, a to z příjmů/výnosů ve výši 3 600 000 Kč. Důvodem zařazení této části bylo představení

změn, které v roce 2024 ovlivňují výpočet daňového zatížení a disponibilního příjmu. I zde byla optimální varianta zvolené formy podnikání prezentována v podobě OSVČ s využitím paušálních výdajů.

K vyhodnocení modelových příkladů byla využita metoda syntézy a bylo představeno jedno navrhované řešení, a to podnikání formou OSVČ při uplatňování paušálních výdajů. Při rozhodování o optimální alternativě je také důležité brát v úvahu různá kritéria, která jsou prezentována ve formě složitosti založení, výši počátečního základního kapitálu či možnosti uplatňování slev a daňových zvýhodnění.

Seznam použitých zdrojů

- Bartůšková, Z. (2013). *Právní formy podnikání*. Portál.POHODA <https://portal.pohoda.cz/pro-podnikatele/jak-zacit-podnikat/pravo-pro-podnikatele/pravni-formy-podnikani/>
- Boria, P. (2017). *Taxation in European Union*. Springer. https://www.google.cz/books/edition/Taxation_in_European_Union/8e2cDgAAQBAJ?hl=cs&gbpv=1&dq=taxation+in+EU&printsec=frontcover
- Černá, M., Hejduková, P., & Ibl, J. (2021). *Daně v praktických aplikacích*. Západočeská univerzita v Plzni.
- Česká správa sociálního zabezpečení (n.d.) *Nemocenské pojištění – dávky*. Dostupné 7. 10. 2023 z <https://www.cssz.cz/web/cz/nemocenske-pojisteni-davky>.
- Česká správa sociálního zabezpečení (2024). *Přehled nejdůležitějších údajů pro sociální zabezpečení pro rok 2024*. Dostupné 26. 1. 2024 z <https://www.cssz.cz/-/prehled-nejdulezitejsich-udaju-pro-socialni-zabezpeceni-pro-rok-2024>
- Finanční správa (2024). *Daňový systém ČR*. Dostupné 2. 2. 2024 z <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/danovy-system-cr>
- Firemnífinance.cz (n.d.) <https://firmy.finance.cz/zivot-podnikatele/zahajeni-podnikani/obchodni-korporace/srovnani/>
- Hrstková Dubšeková, L. (2022). *meritum Daňový řád 2022*. Praha: Wolters Kluwer ČR.
- Jake&James (2023). *Daňové a účetní změny: přehled novinek od roku 2024*. Dostupné 2. 2. 2024 z <https://www.jake-james.cz/blog/danove-zmeny-2024>
- Kořínková, L. (2022). *Dočasné změny u poskytnutých darů*. GRANTEX <https://grantex.cz/blog/docasne-zmeny-u-poskytnutych-daru/>
- Maaytová, A., Pavel, J., Ochrana, F., Tepperová, J., Vitek, L., & Sedmihradská, L. (2015). *Veřejné finance v teorii a praxi*. Grada Publishing
- Marková, H. (2023). *Daňové zákony 2023*. Grada.
- Marková, H. (2024). *Daňové zákony 2024*. Grada.
- Ministerstvo financí (2023). *Úpravy konsolidačního balíčku schválené stranami vládní koalice včetně paragrafového znění*. Dostupné 31. 8. 2023 z <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/tiskove-zpravy/2023/upravy-konsolidacniho-balicku-schvalene-stranami-v-52702>
- Ministerstvo práce a sociálních věcí (2020). *Důchodové pojištění*. Dostupné 7. 10. 2023 z <https://www.mpsv.cz/duchodove-pojisteni>.
- Nigrin, J. (2014). *Veřejně prospěšná poplatník a předmět daně z příjmů*. Portál.POHODA <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/dan-z-prijmu/verejne-prospesny-poplatnik-a-predmet-dane-z-prijm/>
- ProfiSpolečnosti.cz (2023). *Funkce daní*. Dostupné 20. 9. 2023 z <https://www.profspolecnosti.cz/cs/vedeni-ucetnictvi/funkce-dani/a-1444/>
- Průvodce podnikáním (2024). *Velký přehled: Daňové povinnosti a novinky v roce 2024*. Dostupné 20. 1. 2024 z <https://www.pruvodcepodnikanim.cz/clanek/danove-novinky-2024/>

- Starková, M. (2023). *Daně a odvody 2024 – přehled nejdůležitějších změn*. Info pro lékaře <https://www.infoprolekare.cz/dulezite-zmeny-ve-zdaneni-odvodech-od-roku-2024>
- Taušl Procházková, P., Jiřincová, M., Jelínková, E., & Lišková, J. (2017). *Úvod do podnikové ekonomiky*. Západočeská univerzita v Plzni.
- Vančurová, A. (2021). *Zdanění osobních příjmů, 3. vydání*. Wolters Kluwer
- Vančurová, A., & Láchová, L. (2019). *Daňový systém ČR 2019*. Praha: 1. VOX a. s.
- Vančurová, A., Láchová, L. & Zídková, H. (2020). *Daňový systém ČR 2020*. Wolters Kluwer
- Vychopenš, J. (2018). *Daň z příjmů 2018*. Wolters Kluwer.
- Veřejná zdravotní pojišťovna (2023). *Za koho platí pojistné stát*. Dostupné 22. 12. 2023 z <https://www.vzp.cz/platci/informace/stat/za-koho-plati-pojistne-stat>
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví
- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
- Zákon č. 589/1992 Sb., Zákon České národní rady o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti
- Zákon č. 592/1992 Sb., Zákon České národní rady o pojistném na veřejném zdravotní pojištění
- Zralý, Z. (2023). *Stanovení základu daně fyzických osob v roce 2023: jaké příjmy a výdaje ho ovlivňují*. Money <https://money.cz/novinky-a-tipy/dane/stanoveni-zakladu-dane-prijmu-u-fyzickych-osob/>

Seznam zkratek

a. s.	Akciová společnost
CP	Cenné papíry
ČR	Česká republika
DP	Důchodové pojištění
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPPO	Daň z příjmů právnických osob
FO	Fyzická osoba
k. s.	Komanditní společnost
NP	Nemocenské pojištění
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
PO	Právnická osoba
s. r. o.	Společnost s ručením omezeným
SZP	Státní politika zaměstnanosti
v. o. s.	Veřejná obchodní společnost
ZD	Základ daně
ZDP	Zákon o dani z příjmů

Seznam tabulek

Tab. 1: Výpočet daně z příjmů fyzických osob	22
Tab. 2: Hranice využití procenta výdajů z příjmů k 1. 1. 2023	24
Tab. 3: Sazby pojistného k 1. 1. 2023	25
Tab. 4: Výpočet daně z příjmů právnických osob	26
Tab. 5: Daňová povinnost OSVČ, příjem 800 000 Kč – skutečné výdaje	32
Tab. 6: Zdravotní pojištění OSVČ, příjem 800 000 Kč – skutečné výdaje	33
Tab. 7: Sociální pojištění OSVČ, příjem 800 000 Kč – skutečné výdaje.....	33
Tab. 8: Disponibilní příjem OSVČ, příjem 800 000 Kč – skutečné výdaje	34
Tab. 9: Daňová povinnost OSVČ, příjem 800 000 Kč – paušální výdaje (80 %)	34
Tab. 10: Zdravotní pojištění OSVČ, příjem 800 000 Kč – paušální výdaje.....	35
Tab. 11: Sociální pojištění OSVČ, příjem 800 000 Kč – paušální výdaje	35
Tab. 12: Disponibilní příjem OSVČ, příjem 800 000 Kč.....	36
Tab. 13: Daňová povinnost s. r. o., výnosy 800 000 Kč.....	37
Tab. 14: Disponibilní příjem s. r. o., výnosy 800 000 Kč.....	37
Tab. 15: Komparace vybraných subjektů při příjmech/výnosech 800 000 Kč.....	38
Tab. 16: Daňová povinnost OSVČ, příjem 3 600 000 Kč – skutečné výdaje	39
Tab. 17: Zdravotní pojištění OSVČ, příjem 3 600 000 Kč – skutečné výdaje	40
Tab. 18: Sociální pojištění OSVČ, příjem 3 600 000 Kč – skutečné výdaje.....	40
Tab. 19: Disponibilní příjem OSVČ, příjem 3 600 000 Kč – skutečné výdaje	41
Tab. 20: Daňová povinnost OSVČ, příjem 3 600 000 Kč – paušální výdaje	42
Tab. 21: Zdravotní pojištění OSVČ, příjem 3 600 000 Kč – paušální výdaje.....	42
Tab. 22: Sociální pojištění OSVČ, příjem 3 600 000 Kč – paušální výdaje	43
Tab. 23: Disponibilní příjem OSVČ, příjem 3 600 000 Kč.....	43
Tab. 24: Daňová povinnost s. r. o., výnosy 3 600 000 Kč.....	44
Tab. 25: Disponibilní příjem s. r. o., výnosy 3 600 000 Kč.....	44

Tab. 26: Komparace vybraných subjektů při příjmech/výnosech 3 600 000 Kč.....	45
Tab. 27: Daňová povinnost OSVČ – skutečné výdaje, rok 2024	47
Tab. 28: Zdravotní pojištění OSVČ – skutečné výdaje, rok 2024.....	47
Tab. 29: Sociální pojištění OSVČ – skutečné výdaje, rok 2024.....	48
Tab. 30: Disponibilní příjem OSVČ – skutečné výdaje, rok 2024.....	48
Tab. 31: Daňová povinnost OSVČ – paušální výdaje, rok 2024.....	49
Tab. 32: Zdravotní pojištění OSVČ – paušální výdaje, rok 2024.....	49
Tab. 33: Sociální pojištění OSVČ – paušální výdaje, rok 2024.....	50
Tab. 34: Disponibilní příjem OSVČ – paušální výdaje, rok 2024.....	50
Tab. 35: Daňová povinnost s. r. o., rok 2024.....	51
Tab. 36: Disponibilní příjem s. r. o., rok 2024	51
Tab. 37: Komparace vybraných subjektů, rok 2024.....	52
Tab. 38: Vyhodnocení modelových příkladů, rok 2023	53
Tab. 39: Vyhodnocení modelových příkladů, rok 2024	55

Seznam obrázků

Obr. 1: Právní formy podnikání	13
--------------------------------------	----

Seznam příloh

Příloha č. 1: Aktuálně vybírané daně.....	65
Příloha č. 2: Srovnání forem podnikání.....	66
Příloha č. 3: Přehled výpočtů dílčích základů daně z příjmů FO	67

Příloha č. 1: Aktuálně vybírané daně

Daň	Hledisko třídění dle předmětu daně	Hledisko třídění dle rozpočtového určení	Hledisko třídění dle dopadu na poplatníka
DPFO	Důchodová daň	Sdílená daň	Přímá daň
DPPO	Důchodová daň	Sdílená daň	Přímá daň
Daň z nemovitosti	Majetková daň	Svěřená daň	Přímá daň
Daň silniční	Majetková daň	Svěřená daň	Přímá daň
DPH	Daň ze spotřeby	Sdílená daň	Nepřímá daň
Spotřební daně	Daně ze spotřeby	Svěřené daně (daň z minerálních olejů – sdílená)	Nepřímé daně
Ekologické daně	Daně ze spotřeby	Svěřené daně	Nepřímé daně

Zdroj: vlastní zpracování dle Finanční správy (2024).

Příloha č. 2: Srovnání forem podnikání

	v. o. s.	k. s.	s. r. o.	a. s.
Ručení za závazky společnosti	Společníci ručí neomezeně, celým svým majetkem.	Komplementáři ručí celým svým majetkem. Komanditisté do výše nesplacených vkladů.	Společníci ručí do výše nesplacených vkladů.	Akcionáři za dluhy společnosti neručí.
Základní kapitál	Výše není stanovena.	Výše není stanovena.	Vkladová povinnost společníků je min. 1 Kč.	Výše min. 2 mil. Kč nebo 80 tis. EUR.
Složitost založení	Nižší	Nižší	Vyšší	Nejvyšší
Rozdělení zisku	Společníci si rozdělují zisk stejným dílem.	Napůl mezi komplementáře a komanditisti.	Rozdělení dle výše nesplacených vkladů.	Rozdělení dle akcií.
Počet zakladatelů	2 FO nebo PO	1 komanditista + 1 komplementář	1 FO nebo 1 PO	1 FO nebo PO

Zdroj: vlastní zpracování dle Firemnífinance.cz (n.d.).

Příloha č. 3: Přehled výpočtů dílčích základů daně z příjmů FO

Celkový ZD	§ 6 ZDP	§ 7 ZDP	§ 8 ZDP	§ 9 ZDP	§ 10 ZDP
Příjmy	Mzdy, odměny zaměstnanců, odměny statutárních orgánů,..	Příjmy ze živnosti nezávislého povolání,..	Dividendy a jiné podíly na zisku, úroky,..	Nájemné (ne v obchodním majetku).	Příležitostné příjmy, CP, výživné, důchody,..
Výdaje	Ne	Skutečné; paušální; paušální daň	Ne	Skutečné; paušální.	Skutečně do výše příjmů paušální (80 % u zemědělské a řemeslné činnosti, která není podnikáním)
Dílčí ZD	Hrubá mzda navýšená o povinné pojistné hrazené zaměstnavatelem	Příjmy – výdaje	Hrubý příjem	Příjmy – výdaje	Příjmy – výdaje

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 586/1992 Sb.; 2023.

Abstrakt

Dobrá, V. (2024). *Daň z příjmů – porovnání daňového zatížení vybraných subjektů*. [Bakalářská práce, Západočeská univerzita v Plzni].

Klíčová slova: daň z příjmů, podnikatel, osoba samostatně výdělečně činná, společnost s ručením omezeným, daňové zatížení

Bakalářská práce *Daň z příjmů – porovnání daňového zatížení vybraných subjektů* se zabývá problematikou daně z příjmů u vybraných typů subjektů, a to z pohledu osoby samostatně výdělečně činné a společnosti s ručením omezeným.

Cílem této bakalářské práce, *Daň z příjmů – porovnání daňového zatížení vybraných subjektů*, je provést s využitím modelových příkladů a analýzy legislativy v oblasti daně z příjmů komparaci daňového zatížení u zvolených daňových subjektů, konkrétně osoby samostatně výdělečně činné a společnosti s ručením omezeným.

První část práce je zaměřena na teoretickou analýzu týkající se daní obecně, jsou zde představeny funkce, prvky a popsány veškeré potřebné informace pro lepší porozumění této problematiky.

V aplikační části je vyčíslena výše daňového zatížení a disponibilních příjmů zvolených subjektů, konkrétně OSVČ a s. r. o. V závěru práce je využita metoda syntézy pro shrnutí výsledků a nalezení vhodné právní formy podnikání.

Abstract

Dobrá, V. (2024). *Income tax – comparison of the tax burden of selected subjects*. [Bachelor Thesis, University of West Bohemia].

Key words: Income tax, entrepreneur, self-employed person, limited liability company, tax burden

The Bachelor thesis *Income tax – comparison of tax burden of selected subjects* is focused on the issue of income tax for selected types on subjects, especially from the perspective of a self-employed person and a limited liability company.

The main aim of this bachelor thesis, *Income Tax – Comparison of tax burden of selected subjects*, is to compare the tax burden of selected tax entities, self-employed persons and limited liability company, using model examples and analysis of income tax legislation.

The first part of the thesis focuses on the theoretical analysis concerning taxes in general, presenting the functions, elements and describing all the necessary information for a better understanding on the subject.

The application part quantifies the tax burden and disposable income of the selected subjects, self-employed person and limited liability company. The synthesis method is used to summarize the results and find the appropriate legal business form.